

Datum
01 MEI 2002
Kenmerk
SAS/2002013372

Onderwerp

**KERNENERGIEWET-VERGUNNING VERLEEND AAN GKN VOOR HET
IN EEN TOESTAND VAN VEILIGE INSLUITING BRENGEN EN HOUDEN
VAN DE KERNENERGIECENTRALE DODEWAARD.**

Verleend door:

**DE MINISTERS VAN VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN MILIEU-
BEHEER, VAN ECONOMISCHE ZAKEN, EN DE STAATSSECRETARIS VAN SOCIALE
ZAKEN EN WERKGELEGENHEID (J.F. HOOGERVORST), IN OVEREENSTEMMING
MET DE MINISTERS VAN VERKEER EN WATERSTAAT EN VAN LANDBOUW,
NATUURBEHEER EN VISSERIJ.**

INHOUDSOPGAVE:

	Bladzijde
1. Het besluit	
1.1 Vergunning	3
1.2 Begripsbepalingen	3
1.3 Geldigheid en inhoud van de vergunning	3
1.4 Van kracht worden van de beschikking	6
1.5 Vergunningsdocumenten	7
1.6 Van toepassing zijnde regelgeving en achtergronddocumenten	7
1.7 Voorschriften van de vergunning	8
2. De aanvraag en het milieu-effectrapport (MER)	
2.1 De aanvraagdocumenten	26
2.2 Aanleiding en betekenis van de aanvraag en het MER	27
3. Wetgeving en procedures	
3.1 Van toepassing zijnde wet- en regelgeving	31
3.2 Samenhang met andere vergunningen	32
3.3 Internationale aspecten	33
3.4 Het verloop van de procedure	34
4. Reacties, adviezen en conclusies met betrekking tot het MER	
4.1 Inspraakreacties op het MER	35
4.2 De adviezen van de wettelijk adviseurs en de Commissie MER	38
4.3 Conclusies met betrekking tot het MER	40
4.4 Evaluatie van het MER	43
5. Beoordelingskader van de gevraagde vergunning	
5.1 Rechtvaardiging, ALARA en dosislimieten	43
5.2 Deskundigheid	47
5.3 Beheersmatige aspecten	47
5.4 Aansprakelijkheid en financiële zekerheidstelling	48
6. De toetsing van de aanvraag	
6.1 Rechtvaardiging	49
6.2 ALARA en dosislimieten	49
6.3 Deskundigheid	51
6.4 Beheersmatige aspecten	52
6.5 Aansprakelijkheid en financiële zekerheidstelling	52
6.6 Van kracht worden en geldigheidsduur van de vergunning	53
7. Inspraak op de ontwerpbeschikking	54
8. Beroep	56
9. Ondertekening	57

1. Het besluit

1.1 Vergunning

Op grond van de artikelen 15 onder b en 29 van de Kernenergiewet, wordt aan de aanvrager N.V. Gemeenschappelijke Kernenergiecentrale Nederland, Utrechtseweg 310, 6812 AR Arnhem, vergunning verleend voor de in haar brief van 20 mei 1999, kenmerk PMV 99-0037 DAK/MB, aangevraagde wijzigingen van de kernenergiecentrale aan de Waalbandijk 112a, 6669 MG te Dodewaard en bedrijfsvoering daarvan met de bedoeling om deze, nadat alle splijtstof vanuit de kernenergiecentrale is afgevoerd en voorafgaande aan definitieve ontmanteling in een toestand van veilige insluiting te brengen en te houden, zoals nader omschreven onder 1.3. De onder 1.5 genoemde documenten maken deel uit van de vergunning. De belangrijkste op deze activiteit van toepassing zijnde regelgeving en achtergronddocumenten worden gegeven onder 1.6. Aan de vergunning worden de onder 1.7 gestelde voorschriften verbonden.

1.2 Begripsbepalingen

In deze beschikking wordt verstaan onder:

- GKN: N.V. Gemeenschappelijke Kernenergiecentrale Nederland.
- COVRA: NV Centrale Organisatie Voor Radioactief Afval te Borsele.
- De directeur KFD: de directeur Kernfysische Dienst van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) te 's-Gravenhage.
- De Inspecteur Milieuhygiëne: de Regionaal Inspecteur van de VROM-Inspectie Zuid-West van het Ministerie van VROM te Rijswijk.
- Het Veiligheidsrapport: het bij de aanvraag gevoegde Veiligheidsrapport 99-007/GKN/R.
- Fase BC: de fase van Buitenbedrijfstelling en Conservering zoals bedoeld in Deel B van het Veiligheidsrapport.
- Fase WA: de fase van de Wachtijd zoals bedoeld in Deel W van het Veiligheidsrapport.

1.3 Geldigheid en inhoud van de vergunning

De vergunning is geldig voor een periode van 40 jaar na aanvang van de wachttijdfase (WA) conform het bepaalde in voorschrift B1.9.

Met het verlenen van de gevraagde vergunning wordt de vigerende vergunning van 4 juli 1995, kenmerk E/EE/KK/95038765, laatstelijk gewijzigd bij beschikking van 13 april 2001, kenmerk DGM/SAS/2001025205, zodanig gewijzigd dat de volgende activiteiten zijn vergund:

1. Het in werking houden gedurende de fase van Buitenbedrijfstelling en Conservering van de inrichting met installaties zoals deze zijn omschreven in de hoofdstukken B 3 en B 5 van het Veiligheidsrapport.

2. Het wijzigen van de inrichting zoals beschreven in hoofdstuk B 13 van het Veiligheidsrapport zodat de inrichting en de installaties daarna overeenkomen met de beschrijvingen als gegeven in de hoofdstukken W 3 en W 5 van het Veiligheidsrapport.
3. Het in werking houden gedurende de fase van de Wachttijd van de inrichting met installaties zoals deze zijn omschreven in de hoofdstukken W 3 en W 5 van het Veiligheidsrapport.
4. Het voorhanden hebben van radioactieve stoffen in de inrichting in de vorm van geactiveerde en besmette componenten en afvalstoffen die afkomstig zijn van de bedrijfsvoering van de kernenergiecentrale Dodewaard.
5. Het voorhanden hebben en toepassen van de navolgende radioactieve stoffen en bronnen ten behoeve van ijking, controlemetingen en onderzoeksdoeleinden:
 - a. *Radioactieve stoffen in verspreidbare vorm:*

De totale hoeveelheden radioactieve stoffen in verspreidbare vorm waarmee in het isotopenlaboratorium wordt gewerkt en die aldaar in voorraad worden gehouden, mogen tijdens fase BC op geen enkel tijdstip meer bedragen dan:

 - 1 megabecquerel voorzover het de stoffen uit groep a tezamen betreft;
 - 20 gigabecquerel voorzover het de stoffen uit groep b tezamen betreft;
 - 20 gigabecquerel voorzover het de stoffen uit groep c tezamen betreft;
 - 20 gigabecquerel voorzover het de stoffen uit groep d tezamen betreft;

en tijdens fase WA:

 - 1 megabecquerel voorzover het de stoffen uit groep a tezamen betreft;
 - 20 megabecquerel voorzover het de stoffen uit groep b tezamen betreft;
 - 20 megabecquerel voorzover het de stoffen uit groep c tezamen betreft;
 - 20 megabecquerel voorzover het de stoffen uit groep d tezamen betreft.

De werkzaamheden met radioactieve stoffen in verspreidbare vorm betreffen normaal natte bewerkingen en mogen alleen in het isotopenlaboratorium worden uitgevoerd. Droge stoffige en gecompliceerde natte bewerkingen zijn niet toegestaan.
 - b. *Ingekapselde radioactieve bronnen:*

Daarnaast mogen in het gecontroleerd gebied tijdens fase BC worden toegepast de navolgende ingekapselde radioactieve bronnen tot een gezamenlijke activiteit van ten hoogste:

 - 4 megabecquerel voorzover het de stoffen uit groep a tezamen betreft;
 - 200 gigabecquerel voorzover het de stoffen uit groep b tezamen betreft;
 - 200 gigabecquerel voorzover het de stoffen uit groep c tezamen betreft;
 - 200 gigabecquerel voorzover het de stoffen uit groep d tezamen betreft;

en tijdens fase WA:

 - 4 megabecquerel voorzover het de stoffen uit groep a tezamen betreft;
 - 2 gigabecquerel voorzover het de stoffen uit groep b tezamen betreft;
 - 2 gigabecquerel voorzover het de stoffen uit groep c tezamen betreft;
 - 2 gigabecquerel voorzover het de stoffen uit groep d tezamen betreft.

Onder de groepen a, b, c en d wordt datgene verstaan wat dienaangaande is vermeld in de Classificatieregeling radiotoxiciteit 1986 (Stcrt. 1987, 60);

6. Het zich gedurende de fase BC ontdoen van radioactieve stoffen die zijn ontstaan in de inrichting door middel van lozing in lucht en water:

In lucht:

De lozing van radioactieve stoffen in de lucht mag per kalenderjaar niet meer bedragen dan:

aërosolen	: 1 gigabecquerel
tritium als HTO	: 2 terabecquerel
koolstof-14	: 50 gigabecquerel

In water:

De lozing van radioactieve stoffen in het water mag per kalenderjaar niet meer bedragen dan:

bèta/gamma-stralers (exclusief tritium)	: 100 gigabecquerel
alfa-stralers	: 50 megabecquerel
tritium als HTO	: 2 terabecquerel

7. Het zich gedurende de fase WA ontdoen van radioactieve stoffen die zijn ontstaan in de inrichting door middel van lozing in lucht:

De lozing van radioactieve stoffen in de lucht mag per kalenderjaar niet meer bedragen dan:

aërosolen	: 1 gigabecquerel
tritium als HTO	: 2 terabecquerel
koolstof-14	: 50 gigabecquerel

8. Het gedurende fase BC aanwezig zijn en het gebruiken van instrumenten, goederen en stoffen in de inrichting, welke aanleiding kunnen geven tot nadelige gevolgen voor het milieu die niet direct voortvloeien uit het nucleaire karakter van de inrichting, zoals omschreven in paragraaf 2 van de bij de aanvraag gevoegde bijlage I.4 "Beschrijving conventionele milieu-aspecten KCD". Dit betreft (hoofdactiviteiten):

- ondergrondse opslag van huisbrand- en dieselolie
 - opslagboxen voor vaten smeerolie
 - transformator voor aansluiting op het hoogspanningsnet
 - centrale verwarming installaties
 - noodstroomaggregaat
 - brandbluspompen
 - overige transformatoren
 - opslag van zwavelzuur en natronloog
 - opslag van gasflessen
 - halogeenblusinstallaties
 - accu's voor noodstroomvoorziening
- alsmede (nevenactiviteiten):
- opslag olievaten

- opstelling werkvoorraad gasflessen
- laboratorium en kleinchemicaliën
- airconditioningunits
- cementsilo
- magazijn en opslag verf en oplosmiddelen
- mechanische-, las-, elektrische- en instrumentatiewerkplaats
- laadstation vorkheftrucks
- chemicaliën voor het decontamineren
- papierversnipperaars
- overige accuvoorzielingen
- rioolwaterzuiveringsinstallatie
- keukens en kantine
- ijzersulfaatopslag
- verspreide werkplaatsruimten
- CO₂-brandblusinstallaties
- bronpompinstallatie

9. Het gedurende fase WA aanwezig zijn en het gebruiken van instrumenten, goederen en stoffen in de inrichting, welke aanleiding kunnen geven tot nadelige gevolgen voor het milieu die niet direct voortvloeien uit het nucleaire karakter van de inrichting, zoals omschreven in paragraaf 5.2 van de bij de aanvraag gevoegde bijlage I.4 “Beschrijving conventionele milieuaspecten KCD”. Dit betreft:

- transformator
- opslag gasflessen
- accu's voor noodstroomvoorziening
- laboratorium en kleinchemicaliën
- magazijn en opslag verfmiddelen
- werkplaats
- kantoor-, douche- en omkleedruimte
- rioolwaterzuiveringsinstallatie
- bronpompinstallatie
- bezoekerscentrum

1.4 Van kracht wording van de beschikking

Deze beschikking wordt van kracht overeenkomstig het bepaalde in artikel 20.8 Wet milieubeheer, doch niet eerder dan op het moment waarop alle in de inrichting aanwezige splijtstoffen zijn afgevoerd, hiervan conform voorschrift B.3c van de vigerende vergunning mededeling is gedaan aan de directeur KFD en van de directeur KFD hierop een bevestiging van ontvangst is ontvangen.

1.5 Vergunningsdocumenten

De volgende documenten maken deel uit van de aldus gewijzigde vergunning:

De beschrijvingen van de gebouwen, de inrichting daarvan, de systemen en de componenten als vermeld in het bij de aanvraag gevoegde Veiligheidsrapport; dat wil zeggen:

- bij aanvang van de fase BC de gegevens als vermeld in de hoofdstukken B 3 en B 5 van het Veiligheidsrapport en tijdens de fase WA de gegevens als vermeld in de hoofdstukken W 3 en W 5 van het Veiligheidsrapport, en
- bij aanvang van de fase BC paragraaf 2 van de bij de aanvraag gevoegde bijlage I.4 “Beschrijving conventionele milieu-aspecten KCD” en tijdens de fase WA paragraaf 5.2 van deze bijlage.

Gedurende de fase BC zal de ombouw plaatsvinden en zal de inrichting dus voortdurend wijzigingen ondergaan.

De aan de vigerende vergunning van 4 juli 1995, kenmerk E/EE/KK/95038765, laatstelijk gewijzigd bij beschikking van 13 april 2001, kenmerk DGM/SAS/2001025205, verbonden documenten en voorschriften maken geen deel meer uit van de hierbij gewijzigde vergunning.

1.6 Van toepassing zijnde regelgeving en achtergronddocumenten

De belangrijkste regelgevingen hierbij zijn:

Regelgeving

- Kernenergiewet (Kew); in het bijzonder de artikelen 15-19 en 29-32.
- Besluit kerninstallaties, splijtstoffen en ertsen (Bkse)
- Besluit stralenbescherming Kernenergiewet (BsK)
- Wet milieubeheer (Wm), in het bijzonder de hoofdstukken 7, 13, 14 en 20
- Euratomverdrag; in het bijzonder artikel 37
- Algemene wet bestuursrecht (Awb), met name hoofdstuk 3
- Richtlijn van de Raad van de Europese Unie van 13 mei 1996 tot vaststelling van de basishnormen voor de bescherming van de gezondheid der bevolking en der werkers tegen de aan ioniserende straling verbonden gevaren, 96/29/EURATOM (PbEG 1996, L 159)
- Van toepassing zijnde Nucleaire Veiligheidsregels en -richtlijnen (NVR's) en IAEA Safety Standards Series (voorheen IAEA Safety Series Codes en Guides)

Achtergronddocumenten

- Buitenbedrijfstelling en Ontmanteling van de Kernenergiecentrales te Borssele en Dodewaard, Eindrapport Werkgroep Ontmanteling, EPZ/GKN/Sep, Arnhem, 1995
- Een vergelijking van drie opties voor decommissioning van een kerncentrale, ECN-C-97-016, oktober 1997

- Kostenvergelijking ontmantelingsvarianten kerncentrale Dodewaard, NEI en IRI, 15 december 1997
- Decommissioning of the Dodewaard BWR, Rapport 97-025/PBC/R and References, GKN, June 1997
- Handboek bedrijfsvoering 1997-2000, Rapport 97-001/GKN/R, GKN, maart 1997
- Basis Ontwerp Veilige Insluiting Kerncentrale Dodewaard, 98-011/POV/R Revisie A d.d. 29-06-1999, GKN, juni 1999
- Technisch Informatie Pakket, “Buitenbedrijfstelling en Wachtijd kernenergiecentrale Dodewaard” (TIP-99), 99-014/BC/R, GKN, 23 september 1999
- Buitenbedrijfstelling en Wachtijd Kernenergiecentrale Dodewaard. Algemene informatie overeenkomstig artikel 37 van het Euratom verdrag, 99-022/GKN/R, september 1999

1.7 Voorschriften van de vergunning

A1. Algemene inrichting en bedrijfsvoering tijdens de fase Buitenbedrijfstelling en Conservering

1. Voorzover in deze vergunning niet anders is bepaald dient de inrichting tijdens de fase van Buitenbedrijfstelling en Conservering te zijn ingericht en te worden bedreven in overeenstemming met het gestelde in de hoofdstukken B 3 tot en met B 13 van het Veiligheidsrapport.
2. Definitief afgeschakelde en buiten bedrijf gestelde systemen dienen zodanig te worden schoongemaakt en in stand te worden gehouden dat latere conservering en ontmanteling op verantwoorde wijze mogelijk is, conform de beschrijving in het veiligheidsrapport.
3. Daarvoor in aanmerking komende inwendig radioactief besmette systemen dienen te worden gedecontamineerd tot een voldoende laag niveau, conform de beschrijving in het veiligheidsrapport. Een plan van aanpak dient vooraf ter goedkeuring aan de directeur KFD te worden overlegd. De uitvoering van voornoemde werkzaamheden dient zodanig plaats te vinden dat de te ontvangen stralingsdosis voor het personeel zo laag als redelijkerwijs mogelijk is.

A2. Algemene inrichting en bedrijfsvoering tijdens de fase van de Wachtijd

1. Voorzover in deze vergunning niet anders is bepaald dient de inrichting (“Veilige Insluiting”) tijdens de wachtijd te zijn ingericht en te worden bedreven in overeenstemming met het gestelde in de hoofdstukken W 3 tot en met W 12 van het Veiligheidsrapport.

B. Organisatie en bedrijfsvoering

1. De vergunninghouder moet steeds de beschrijving van de inrichting alsmede de gegevens omtrent de achtergrond en de basis waarop de conclusies van het veiligheidsrapport berusten,

bijhouden en beschikbaar houden. De wijze waarop dit geschiedt alsmede de aard en omvang ervan dienen vooraf te zijn goedgekeurd door de directeur KFD. De vergunninghouder informeert de directeur KFD over wijzigingen in deze gegevens.

2. De vergunninghouder moet de voorwaarden beschrijven waaraan systemen, componenten van systemen en de organisatie van de bedrijfsvoering van de inrichting (verder te noemen: Technische Specificaties) moeten voldoen, alsmede de te treffen maatregelen, om de inrichting zodanig in werking respectievelijk in goede conditie te houden dat aan de onderhavige vergunning verbonden voorschriften kunnen worden nageleefd. Voornoemde Technische Specificaties dienen overeenkomstig de actuele stand van zaken te worden bijgehouden en bijgewerkt. De wijze waarop dit geschiedt alsmede de aard en omvang ervan dienen vooraf te zijn goedgekeurd door de directeur KFD en de Inspecteur Milieuhygiëne. De vergunninghouder dient er zorg voor te dragen dat de directeur KFD en de Inspecteur Milieuhygiëne over de meest recente goedgekeurde versie van de Technische Specificaties beschikken.
3. De vergunninghouder is verplicht aan de bedrijfsvoorwaarden in de Technische Specificaties te voldoen en alles te doen wat redelijkerwijs mogelijk is om overschrijding van de in de Technische Specificaties vastgelegde grenswaarden te voorkomen.
4. De handelingen die volgens de Technische Specificaties alleen onder zekere omstandigheden verricht mogen worden, mogen alleen worden uitgevoerd indien die omstandigheden zich voordoen.
5. De vergunninghouder is verplicht om bijzondere gebeurtenissen die van belang zijn voor een veilige bedrijfsvoering van de inrichting binnen de in de Technische Specificaties vastgelegde termijnen te melden aan de directeur KFD en de Inspecteur Milieuhygiëne. In het bijzonder geldt dit voor gebeurtenissen waarbij sprake is of had kunnen zijn van een lozing van radioactieve stoffen, een verhoging van een normaal voorziene lozing van radioactieve stoffen, een verhoging van het stralingsniveau aan de terreingrens of het onbedoeld buiten de inrichting geraken van radioactieve stoffen.
6. De vergunninghouder moet de directeur KFD en de Inspecteur Milieuhygiëne voldoende op de hoogte houden van de wijze waarop zij met haar inrichting omgaat en in stand houdt. De vergunninghouder zal daartoe periodiek over elk kwartaal binnen drie maanden na afloop van dat kwartaal schriftelijke inlichtingen verstrekken.
7. Inzake wijzigingen van de inrichting, de bedrijfsvoering alsmede de kwaliteitsborging dient, voorzover het de stralingsbescherming en de radioactief afvalbehandeling betreft, te worden voldaan aan het gestelde in de desbetreffende IAEA regels (IAEA Safety Standards Series No. WS-R-2; Predisposal Management of Radioactive Waste Standards, including

decommissioning: Safety Requirements) en richtlijnen (IAEA Safety Standards Series No. WS-G-2.1; Safety Guide on Decommissioning of Nuclear Power Plants and Research Reactors). De 'Safety Requirements' beschrijft de hoofddoelstellingen en voorwaarden waaraan moet worden voldaan en de 'Safety Guide' geeft de acceptabele manieren van uitvoering weer. Voor wat betreft de kwaliteitsborging dient te worden voldaan aan de richtlijnen voor kwaliteitsborging zoals weergegeven door IAEA Safety Series No. 50-C/SG-Q14 (Quality Assurance in Decommissioning).

8. Naast voornoemde documenten zijn voor alle aspecten inzake wijzigingen van de inrichting, de bedrijfsvoering alsmede de kwaliteitsborging ook de overige, voor zover van toepassing, nucleaire veiligheidsregels van toepassing. Met name voor het aspect klassering van systemen die relevant zijn voor de veiligheid en/of stralingsbescherming dient te worden voldaan aan de nucleaire veiligheidsregels NVR 2.1.1. Voor het aspect stralingsbescherming dient voor zover van toepassing is te worden voldaan aan NVR 2.1.9. en NVR 2.2.5 en NVR 2.2.11. Voor het aspect onderhoud van de systemen die, met name gedurende de BC fase, van belang zijn voor de veiligheid en /of stralingsbescherming dient te worden voldaan aan NVR 2.2.7. Voor beheersmatige aspecten (surveillance) dient te worden voldaan aan het gestelde in NVR 2.2.8
9. Met betrekking tot de regels en richtlijnen aangaande de wijzigingen van de inrichting en de bedrijfsvoering geldt het gestelde onder voorschrift B.7 met dien verstande dat zodra deze zijn vastgesteld als respectievelijk NVR 1.4 (regels) en NVR 2.4 (richtlijnen), deze NVR's voornoemde IAEA-SS-WS-R-2 en IAEA-SS-WS-G-2.1 vervangen. Met betrekking tot de richtlijn voor kwaliteitsborging geldt het gestelde onder voorschrift B.7 met dien verstande dat zodra deze is vastgesteld als Nucleaire Veiligheidsrichtlijn (NVR 2.3.14) de voornoemde IAEA Safety Series No. 50-C/SG-Q14 vervangt.
10. De vergunninghouder is verplicht zich op de hoogte te houden van de nieuwste technische ontwikkelingen op het gebied van ontmanteling en deze tenminste eens per 5 jaar te evalueren voor wat betreft de mogelijke betekenis daarvan voor de eigen plannen om de centrale na de wachttijd af te breken. Hierbij dienen met name de aspecten stralingsbescherming en verwijdering, verwerking, transport en opslag van radioactief afval, alsmede de kosten daarvan te worden beschouwd. De bevindingen van deze evaluatie dienen aan de directeur KFD, de Inspecteur Milieuhygiëne, de directeur Stoffen, Afvalstoffen, Straling van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en de directeur ARBO van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid te worden voorgelegd.
11. De vergunninghouder dient zich voorzover dat van direct belang is voor de inrichting te Dodewaard, op de hoogte te houden van de bedrijfservaringen (inclusief storingen) elders met installaties die zich in een proces van veilige insluiting dan wel ontmanteling bevinden en indien van toepassing daarvan lering te trekken in de zin van technische en/of organisatorische en/of personele en/of administratieve aanpassingen.

12. De vergunninghouder dient procedures te hebben voor de vervanging, wijziging of vernieuwing van constructies, componenten of systemen, alsmede voor de bedrijfsvoering onder normale en bijzondere omstandigheden.
13. Bij wijzigingen van constructies, componenten en systemen met een insluitfunctie of verband houdende met de stralingsbescherming dient vooraf overleg plaats te vinden met de directeur KFD.
14. De vergunninghouder is verplicht na voorafgaande beoordeling door de directeur KFD een kwaliteitsborgingsprogramma voor de veilige bedrijfsvoering vast te stellen en dit voorts toe te passen en bij te houden.
15. De vergunninghouder is verplicht een brandpreventie-, branddetectie- en brandbestrijdingsprogramma op te stellen, bij te houden en uit te voeren. Er dient tevens een geoefende brandbestrijdingsploeg (intern of extern) beschikbaar te zijn. De systemen welke deel uitmaken van de brandpreventie-, branddetectie- en brandbestrijdingsvoorzieningen dienen éénmaal per jaar door een deskundige onderzocht te worden op beschikbaarheid en bruikbaarheid. De resultaten hiervan dienen te worden voorgelegd aan de directeur KFD en worden vastgelegd in een register. De vergunninghouder dient bij het opstellen en onderhouden van het brandbestrijdings- en aanvalsplan de plaatselijke dan wel regionale brandweer te betrekken. Bovengenoemde programma's en plannen dienen voordat deze geïmplementeerd worden aan de directeur KFD te worden voorgelegd.
16. De zetting der gebouwen dient in vervolg op de eerder ter zake uitgevoerde metingen elke 10 jaar bepaald te worden. De uitkomsten van deze bepalingen dienen in een daartoe bestemd register te worden aangetekend.

B1. Organisatie en bedrijfsvoering:

Aanvullende voorschriften gedurende de fase van Buitenbedrijfstelling en Conservering

1. Ter advisering van het hoofd van de inrichting dient er een interne veiligheidscommissie te zijn voor zaken betreffende de veiligheid van de inrichting. Er dienen schriftelijke instructies te zijn overeengekomen welke deze commissie dient te handelen. Deze instructies dienen vooraf aan de directeur KFD te worden voorgelegd.
2. De vergunninghouder dient een beheerssysteem toe te passen en te onderhouden voor regelmatig en systematisch onderhoud van componenten, systemen en structuren.
3. De vergunninghouder dient een geëigend alarmplan en alarmorganisatie vast te stellen en bij te houden, alsmede regelmatig te oefenen. Het nieuwe alarmplan en de alarmorganisatie

dienen afgestemd te zijn op de rampenorganisatie van de overheid voor categorie B-objecten zoals vastgesteld in het Nationaal Plan voor de Kernongevallenbestrijding (NPK).

4. Bestaande vluchtwegen mogen ten gevolge van de ombouwactiviteiten op geen enkele wijze worden geblokkeerd voordat er nieuwe vluchtroutes, voorzien van een duidelijke markering, zijn gecreëerd.
5. Veranderingen aan het civiele ontwerp ten gevolge van de ombouwactiviteiten mogen de functie van de ventilatie van het potentieel radioactief besmette gebied (gecontroleerd gebied) niet belemmeren of tegengaan.
6. De vergunninghouder dient tijdens de ombouwactiviteiten al het mogelijke te doen om zeker te stellen dat de brandwerende deuren i.v.m. de brandcompartimentering daadwerkelijk gesloten zijn.
7. De vergunninghouder dient er naar te streven de fase BC zo spoedig als redelijkerwijs mogelijk is, doch uiterlijk 3 jaar na de inwerkingtreding van deze vergunning, te hebben voltooid. De vergunninghouder dient hiervoor een tijdplan op te stellen dat aangeeft dat de werkzaamheden er op gericht zijn om die termijn niet langer dan 2 jaar te laten duren. De vergunninghouder dient er al het mogelijke aan te doen om de werkzaamheden volgens dat tijdplan te laten verlopen.
8. De vergunninghouder dient de directeur KFD regelmatig, doch tenminste twee maal per jaar, schriftelijk op de hoogte te stellen van de voortgang van het ombouwprogramma ter realisatie van de fase WA.
9. Zodra het ombouwprogramma voltooid is doet de vergunninghouder daarvan schriftelijk mededeling aan de directeur KFD. Nadat de directeur KFD heeft bevestigd dat hij daarmee in kan stemmen, vangt de fase WA aan en treden de voorschriften als gesteld onder B2 in werking in plaats van de voorschriften als gesteld onder B1.

B2. Organisatie en bedrijfsvoering:

Aanvullende voorschriften gedurende de fase van de Wachtijd

1. Gedurende de wachttijd dient de vergunninghouder gegevens beschikbaar te houden over de inventaris van de radioactieve stoffen in de inrichting. Deze gegevens dienen elke 5 jaar geactualiseerd en bijgewerkt te worden met de op dat ogenblik gangbare computersystemen.
2. Er dient een corrosie bewakingsprogramma te zijn. Dit programma dient te worden voorgelegd aan de directeur KFD. De resultaten van dit programma dienen ten minste eenmaal per jaar aan voornoemde functionaris te worden voorgelegd.

3. De vergunninghouder dient een beheerssysteem toe te passen en te onderhouden voor regelmatig en systematisch onderhoud van die componenten, systemen en structuren welke van belang zijn voor de Veilige Insluiting.
4. De toegankelijkheid van de Veilige Insluiting gedurende de wachttijd dient dusdanig te zijn dat het onbevoegd betreden, al dan niet opzettelijk, praktisch als uitgesloten mag worden beschouwd. De vergunninghouder dient maatregelen te nemen om zoveel als nodig er op toe te zien dat de Veilige Insluiting intact blijft en geen onbevoegden de inrichting betreden.
5. De vergunninghouder dient niet later dan 35 jaar na aanvang van de fase WA aan de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer een plan voor te leggen waarin op globale wijze wordt beschreven welke stappen op welke termijn zullen worden ondernomen ter voorbereiding en uitvoering van de uiteindelijke ontmanteling zoals voorzien in hoofdstuk W 13 van het Veiligheidsrapport. Jaarlijks daarna, of op door voornoemde Minister aan te geven tijdstippen, dient een actualisatie en verdergaande detaillering van dit plan aan hem te worden voorgelegd. Afschrift van de plannen moeten worden ingediend bij de directeur KFD, de Inspecteur Milieuhygiëne en de Ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Economische Zaken.

C. Stralingsbescherming en daarvoor benodigde deskundigheid

1. Voor de stralingsbescherming van de in de inrichting vertoevende personen en de controle op de te lozen en geloosde hoeveelheden radioactiviteit dient er een ter zake kundige te zijn van ten minste niveau 3 (als bedoeld in de Regeling erkenning opleidingen deskundigen radioactieve stoffen en toestellen), die jegens de vergunninghouder verantwoordelijk is voor het bij of krachtens de Kernenergiewet en de onderhavige vergunning terzake bepaalde.
2. De onder 1 bedoelde ter zake kundige of zijn/haar plaatsvervang(er)(ster) dient voldoende bevoegdheden te hebben. Deze bevoegdheden dienen te zijn neergelegd in een mandaatbesluit dat vooraf ter goedkeuring aan de directeur KFD wordt voorgelegd.
3. De onder 1 bedoelde ter zake kundige heeft een zodanige onafhankelijke positie in de organisatie dat hij/zij doeltreffend kan adviseren aan het hoofd van de inrichting inzake de effectiviteit van het stralingsbeschermingsprogramma. Hij/zij heeft de bevoegdheid zich in zaken die de stralingsbescherming betreffen rechtstreeks tot de directie van de vergunninghouder te wenden.
4. De vergunninghouder dient zorg te dragen dat er schriftelijke procedures zijn overeenkomstig welke de stralingscontroledienst en de overige bij de stralingsbescherming betrokken

functionarissen dienen te handelen en te rapporteren met name aan de onder 1 bedoelde ter zake kundige.

5. De onder 1 bedoelde ter zake kundige of zijn/haar plaatsvervang(er)(ster) dient bereikbaar en, indien vereist, zo spoedig mogelijk bij de inrichting aanwezig te zijn volgens vastgestelde procedures.
6. Met betrekking tot beveiligingsmiddelen tegen straling, en met betrekking tot delen van gebouwen welke strekken ter bescherming tegen straling, dienen gegevens beschikbaar te worden gehouden waaruit het stralingsverzwakkend vermogen daarvan blijkt.
7. Op die plaatsen in de inrichting waar de mogelijkheid bestaat dat personen in één uur een effectieve dosis ontvangen die 5 microsievert te boven gaat, dienen regelmatig metingen te worden uitgevoerd om de stralingsniveaus en de mate van besmetting te kunnen bepalen. Van deze metingen dient in een daartoe bestemd register aantekening te worden gehouden.
8. In die delen van de inrichting waar personen ten gevolge van handelingen een effectieve dosis van meer dan 1 millisievert in een jaar kunnen ontvangen en in die delen van de inrichting waar gevaar bestaat voor besmetting, dienen daarvoor op geschikte plaatsen doelmatige en duidelijke waarschuwingsborden of waarschuwingsstekens te zijn geplaatst.
9. Er dienen zodanige maatregelen en voorzieningen te worden getroffen en in stand gehouden dat bij werkzaamheden in of aan de inrichting besmetting of bestraling van personen zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, wordt tegengegaan en dat de gevolgen van besmetting zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, worden beperkt.
10. Personen die werkzaamheden verrichten waarbij het gevaar voor inwendige besmetting bestaat, dienen jaarlijks en voorts zo vaak als omstandigheden daartoe aanleiding geven op eventuele inwendige besmetting te worden gecontroleerd. De resultaten van deze controle dienen te worden aangetekend in het bij iedere persoon op naam gestelde registerblad.

D. Radioactief afval.

1. Alle radioactieve afvalstoffen voorzover deze niet worden geloosd overeenkomstig het vergunde onder 1.3.6 en 1.3.7 en dus bestemd zijn voor afvoer buiten de inrichting, mogen voorafgaand aan de afvoer slechts worden opgeslagen op de daarvoor bestemde plaatsen in het afvalgebouw of elders in het gecontroleerd gebied. In een register dient aantekening te worden gehouden van de in opslag gehouden radioactieve afvalstoffen onder vermelding van soort, type verpakking en datum van gereedmaking voor afvoer.

2. Voor afvoer naar de afvalverwerkings- en opslagfaciliteiten van COVRA gereedgemaakt radioactief afval moet regelmatig en zo spoedig als redelijkerwijs mogelijk is, doch uiterlijk twee jaar na gereedmaking, aan COVRA worden aangeboden. Elk jaar dient in januari opgave gedaan te worden aan de directeur KFD en de Inspecteur Milieuhygiëne van de in opslag aanwezige en de in het afgelopen jaar naar COVRA afgevoerde hoeveelheden radioactieve afvalstoffen.

E. Milieubelasting voortvloeiend uit het nucleaire karakter van de inrichting

Lozingen:

1. De lozing van radioactieve stoffen moet zo laag worden gehouden als redelijkerwijs mogelijk is. Daarbij dient een zodanig gebruik te worden gemaakt van de aanwezige technische middelen dat een optimale zuivering van de ventilatielucht en het afvalwater wordt gewaarborgd.
2. De lozing van radioactieve stoffen in de lucht dient voor wat betreft aerosolen voortdurend te worden bewaakt en bepaald. De lozingen van tritium en koolstof-14 dienen te worden bepaald.
Over de in de lucht geloosde radioactieve stoffen dient gerapporteerd te worden aan de Inspecteur Milieuhygiëne en de directeur KFD.
Ten behoeve van de Inspecteur Milieuhygiëne dienen controlemonsters van de aerosolen ter beschikking te worden gehouden.
De wijze van bewaking, bepaling en rapportage dient te geschieden volgens een door de vergunninghouder op te stellen plan waarbij als richtlijn moet worden uitgegaan van de "Sicherheitsstechnische Regel des Kerntechnischer Ausschuss (KTA) 1503" of van een vergelijkbare richtlijn. Dit plan dient binnen 3 maanden na aanvang van de fase BC, respectievelijk fase WA, te worden voorgelegd aan de Inspecteur Milieuhygiëne.
3. Vloeibare radioactieve afvalstoffen mogen slechts in de fase Buitenbedrijfstelling en Conservering worden geloosd. Zij mogen alleen in overeenstemming met de vigerende vergunning krachtens de Wet verontreiniging oppervlaktewateren op de Waal worden geloosd. De lozing van radioactieve stoffen naar het oppervlaktewater dient voortdurend te worden bewaakt en bepaald.
Over aard en hoeveelheid van de in het oppervlaktewater geloosde radioactieve stoffen dient gerapporteerd te worden aan de Inspecteur Milieuhygiëne en de directeur KFD.
Ten behoeve van de Inspecteur Milieuhygiëne dienen controlemonsters ter beschikking te worden gehouden.
De wijze van bewaking, bepaling en rapportage dient te geschieden volgens een door de vergunninghouder op te stellen plan waarbij als richtlijn moet worden uitgegaan van de "Sicherheitsstechnische Regel des Kerntechnischer Ausschuss (KTA) 1504" of van een

vergelijkbare richtlijn. Dit plan dient vooraf te worden voorgelegd aan de Inspecteur Milieuhygiëne.

Indien van de bèta/gammastralers, tritium of alfastralers in één dag meer is geloosd dan 5% van de onder 1.3.6 vergunde hoeveelheden, dient dit terstond te worden gemeld aan de Inspecteur Milieuhygiëne en de directeur KFD.

Straling aan de terreingrens:

4. De vergunninghouder dient ervoor zorg te dragen dat door het bedrijven van de inrichting en door alle aanwending van radioactieve stoffen, met inbegrip van het zich daarvan ontdoen en het opslaan daarvan in verband met vervoer, voor personen buiten de inrichting de ontvangen effectieve dosis zo laag als redelijkerwijs mogelijk is, doch in ieder geval lager dan 40 microsievert per jaar. In dit kader wordt onder effectieve dosis verstaan de dosis berekend voor de meest beperkende gebruiksoptie van het milieu buiten de terreingrens. Bij blootstelling aan externe straling is voor de inrichting thans de meest beperkende gebruiksoptie gelegen in de directe omgeving die als dagrecreatie kan dienen. De in dat geval door externe straling vanuit de inrichting veroorzaakte bijdrage aan de effectieve dosis bedraagt ter plaatse van de terreingrens 3 % van de aldaar heersende ambient dose, $H^*(10)$, waarbij onder ambient dose wordt verstaan hetgeen daarover is gesteld in ICRU report 39.
5. Wanneer het feitelijk gebruik van het gebied buiten de inrichting aan de terreingrens gedurende een aaneengesloten periode van ten minste vier maanden structureel wijzigt waardoor met een andere gebruiksoptie dan dagrecreatie rekening moet worden gehouden, dient de vergunninghouder dit terstond te melden aan de Inspecteur Milieuhygiëne. Dit geldt ook indien wijzigingen in het feitelijk gebruik te verwachten zijn of mogelijk worden zoals kan blijken uit wijzigingen van bestemmingsplannen die betrekking hebben op het gebied buiten de terreingrens, dan wel uit verleende bouwvergunningen in het kader van de anticipatieprocedure op grond van de Wet op de Ruimtelijke Ordening en die betrekking hebben op het betreffende gebied. Bij de bepaling van de effectieve dosis aan de terreingrens dient voor de verschillende mogelijke gebruiksopties gebruik gemaakt te worden van de volgende van toepassing zijnde correctiefactor waarmee de ambient dose vermenigvuldigd moet worden teneinde de effectieve dosis te bepalen:

	Correctiefactor
Wonen	0,25
Dag-recreatiegebied	0,03
Kampeertreinen	0,2
Parkeertreinen	0,01
Snelweg, andere doorgaande (stads)wegen, niet doorgaande wegen niet direct grenzend aan woongebied en wegen binnen industrieterrein	0,01
Varende schepen op de rivier de Waal	0,01

Niet doorgaande wegen langs de bron, direct grenzend aan woongebied	0,1
Weiland of akkerbouw	0,01
Belendende industrieën, instellingen, kantoorgebouwen etc, zonder woonfunctie	0,2

6. In situaties als bedoeld in het vorige voorschrift zal de vergunninghouder voorts zonedig zorg moeten dragen voor aanvullende maatregelen teneinde in alle gevallen te blijven voldoen aan de limietwaarde van 40 microsievert per jaar als hiervoor onder 4 genoemd. Indien zulke maatregelen noodzakelijk blijken, dient zo spoedig mogelijk na melding doch in ieder geval binnen twee maanden aan de Inspecteur Milieuhygiëne een plan tot dosisreductie te worden overlegd. Dit plan dient in een door voornoemde functionaris vast te stellen periode zo spoedig mogelijk te worden gerealiseerd waarbij de kosten ten laste komen van de vergunninghouder.

Omgevingsmeetprogramma:

7. Door of in opdracht van de vergunninghouder dienen rondom en in de omgeving van het terrein van de inrichting metingen te worden uitgevoerd teneinde de mogelijke beïnvloeding van de omgeving door het bedrijven van de installatie na te gaan. In het bijzonder dient hierbij aandacht te worden besteed aan de eindcontrole van de aanliggende uiterwaarden op achtergebleven radioactiviteit nadat de waterlozingen definitief zijn beëindigd. Het meetprogramma dient vooraf te worden voorgelegd aan de Inspecteur Milieuhygiëne. Het onderdeel van het meetprogramma dat de eindcontrole van de uiterwaarden betreft, dient binnen 6 maanden na aanvang van de fase WA te worden voorgelegd. De resultaten van het meetprogramma dienen binnen drie maanden na afloop van elk kalenderjaar aan de Inspecteur Milieuhygiëne te worden gerapporteerd.

F. Radioactieve stoffen en bronnen voor ijking, controlemetingen en onderzoeksdoeleinden

1. Radioactieve stoffen en bronnen welke niet voor lopend onderzoek in gebruik zijn en/of voorzover ze niet aanwezig zijn in instrumenten of vaste opstellingen welke tegen brand beveiligd zijn, moeten zijn opgeslagen in een uitsluitend voor dit doel bestemde bergplaats. Elke bergplaats moet aan de volgende eisen voldoen:
- het effectief dosistempo aan de buitenzijde dient zo laag als redelijkerwijs mogelijk is. In ieder geval mag op geen enkel punt op 0,1 m afstand van het oppervlak van de bergplaats een dosistempo gemeten kunnen worden van meer dan 1 microsievert per uur;
 - de buitenzijde van de bergplaats dient te zijn voorzien van een duidelijk en onuitwisbaar opschrift luidende "RADIOACTIEVE STOFFEN", en van een duidelijk zichtbaar waarschuwingsteken;

- de bergplaats moet deugdelijk afgesloten zijn en mag uitsluitend geopend kunnen worden door de vergunninghouder en personen die daartoe van hem de bevoegdheid hebben gekregen;
- de constructie van de bergplaats dient een brandwerendheid van ten minste 60 minuten te waarborgen. Hieronder wordt verstaan dat alle bouwdelen bij verhitting (volgens NEN 6068) hun functie gedurende ten minste 60 minuten moeten kunnen blijven vervullen en dat de constructieonderdelen van de bergplaats voldoen aan klasse 1 als bedoeld in NEN 6065. Een vaste bergplaats moet bovendien bekend zijn bij de plaatselijke brandweer.
- wanneer de bergplaats eenvoudig te verplaatsen is moet deze worden geplaatst in een afsluitbare ruimte of kast, die deugdelijk is afgesloten en uitsluitend geopend kan worden door de vergunninghouder of personen die daartoe van hem de bevoegdheid hebben gekregen;
- voor de opslag van radioactieve stoffen in verspreidbare vorm moet de bergplaats decontamineerbaar zijn. Is in dit geval de bergplaats ook betreedbaar, dan dient zij bovendien geventileerd te worden met een ventilatievoud van ten minste 3 maal per uur;
- in de bergplaats moeten de containers die vloeistof bevatten zodanig worden opgesteld, dat bij lekkage van een container de vloeistof binnen een bak blijft. Onder deugdelijke container wordt verstaan een lekvrij, goed afgesloten vat of tank bestand tegen aantasting van binnenuit of buitenaf, zoals corrosie, breuk of dergelijke.

2. In een speciaal daarvoor bestemd register dat zich in of nabij elke bergplaats moet bevinden, moet aantekening worden gehouden van alle in de bergplaats aanwezige radioactieve stoffen en wel zo volledig mogelijk gespecificeerd naar nuclide en activiteit. Ook elke uitgifte of ontvangst wordt in dit register aangetekend.

G. Voorschriften met betrekking tot nadelige gevolgen voor het milieu anders dan direct voortvloeiend uit het nucleaire karakter van de inrichting (Niet op straling betrekking hebbende aspecten)

Begrippen:

In de navolgende voorschriften onder G. wordt verstaan onder:

afvalstoffen:	alle stoffen, preparaten of andere producten, waarvan de houder zich -met het oog op verwijdering daarvan- ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen;
afvalwater:	alle water waarvan de houder zich -met het oog op de verwijdering daarvan- ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen;
CPR (richtlijn):	richtlijn, uitgegeven door de Ministers van: - Sociale Zaken en Werkgelegenheid; - Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer;

- Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;
 - Verkeer en Waterstaat;
 - onder auspiciën van de Commissie Preventie van Rampen door Gevaarlijke Stoffen;
- geluidsniveau in dB(A): het niveau van het ter plaatse optredende geluid, uitgedrukt in dB(A), overeenkomstig de door de Internationale Electro-technische Commissie (IEC) terzake opgestelde regels, zoals neergelegd in NEN 10651;
- gevaarlijke afvalstoffen: gevaarlijke afvalstoffen als bedoeld in artikel 1.1 van de Wet milieubeheer;
- ISO: een door de International Organization for Standardization uitgegeven norm;
- Langtijdgemiddeld
beoordelingsniveau $L_{A,LT}$: het energetisch gemiddelde van de afwisselende niveaus van het ter plaatse in de loop van een bepaalde periode optredende geluid, vastgesteld overeenkomstig de "Handleiding meten en rekenen industrielawaai, uitgave 1999, Ministerie van VROM;
- NEN: een door het Nederlands Normalisatie Instituut (NNI) uitgegeven norm;

1. Interne milieuzorg

- a. De vergunninghouder is verplicht voor zover redelijkerwijs kan worden gevergd de nadelige gevolgen voor het milieu zoveel mogelijk te voorkomen dan wel te beperken.
- b. De vergunninghouder moet elk jaar een milieurapport opstellen en ter goedkeuring sturen aan de Inspecteur Milieuhygiëne. In het milieurapport moet worden ingegaan op de volgende aspecten:
 1. milieuactieplan, waarin opgenomen:
 - c. de doelstellingen;
 - d. de maatregelen en voorzieningen die noodzakelijk zijn om aan de doelstellingen te kunnen voldoen;
 - e. de termijnen waarbinnen deze maatregelen en voorzieningen moeten zijn ingevoerd/gerealiseerd (actieplan);
 2. metingen en registraties, waarin opgenomen:
 - f. meetfrequenties, meetmethoden;
 - g. de staat waarin voorzieningen (waaronder de installaties waarvoor in deze beschikking voorschriften zijn opgenomen) verkeren;
 3. interne controle op eigen voorzieningen en geldende regels, inspecties, maatregelen ter correctie van de geconstateerde afwijkingen, doorlichting van het systeem / audit, gericht op het zonodig aanpassen van de bedrijfsvoering;
 4. interne voorlichting en opleiding;
 5. energie-, water- en grondstoffenverbruik;

6. in- en externe rapportage.
Het milieurapport moet steeds vóór 1 april van het daarop volgende jaar worden toegezonden aan de Inspecteur Milieuhygiëne.
 - c. Personeelsleden die ingevolge hun functie direct of indirect zijn betrokken bij werkzaamheden met gevaarlijke en/of milieubedreigende stoffen, moeten zodanig schriftelijk zijn geïnstrueerd, dat zij op de hoogte zijn van:
 1. de eigenschappen met betrekking tot nadelige gevolgen voor het milieu van de desbetreffende stoffen;
 2. de in acht te nemen maatregelen voor het veilig en op juiste wijze werken met de desbetreffende stoffen;
 3. de te treffen maatregelen voor het bestrijden van voor het milieu nadelige situaties, waarbij de desbetreffende stoffen betrokken (kunnen) zijn.
 - d. Ten behoeve van een goede uitvoering van gevaarlijke en/of milieubedreigende werkzaamheden moeten duidelijke werkvoorschriften zijn gesteld. Deze werkvoorschriften moeten:
 1. een verantwoorde uitvoering van de werkplek mogelijk maken;
 2. voor directe inzage beschikbaar zijn in de nabijheid van de werkplek;
 3. in een voor de betrokken personen begrijpelijke taal zijn geschreven.
 - e. Installaties, constructies, toestellen, apparaten en werkwijzen binnen de inrichting moeten voldoen aan de in deze beschikking gegeven voorschriften. Voor zover een bepaalde norm, regeling of richtlijn waarnaar in een voorschrift verwezen wordt, betrekking heeft op de uitvoering van installaties, constructies, toestellen en apparaten wordt bedoeld de vóór de datum uitgegeven aanvullingen of correctiebladen, dan wel –voor zover het op voornoemde datum reeds bestaande installaties, constructies, toestellen en apparaten betreft- de norm of richtlijn die bij de aanleg dan wel installatie van die installaties, constructies, toestellen en apparaten geldig was, tenzij in het voorschrift anders is bepaald. Bij wijziging van deze normen, regelingen of richtlijnen mag de vergunninghouder in overeenstemming met de jongste normen, regelingen en richtlijnen handelen.
 - f. De bevindingen van voorgeschreven (goed)keuringen, controles en metingen dienen te worden vastgelegd in logboeken of kaartsystemen die altijd aan de Inspecteur Milieuhygiëne moeten kunnen worden getoond. Deze registraties dienen gedurende 5 jaar worden bewaard.
 - g. Op een daartoe strekkend, gemotiveerd verzoek van de Inspecteur Milieuhygiëne moet de vergunninghouder op door de Inspecteur Milieuhygiëne aan te geven punten metingen en berekeningen uitvoeren.
2. Afvalstoffen
- a. Binnen de inrichting aanwezige afvalstoffen, die per soort afzonderlijk verwerkt moeten worden, moeten gescheiden worden bewaard. Afvalstoffen die voor herverwerking in aanmerking komen, zoals metalen, kunststoffen, hout, puin en papier- en kartonafval, dienen apart van het restafval naar aard en soort gescheiden te worden te worden bewaard in daarvoor geschikte containers.

- b. Het bewaren van afvalstoffen moet op ordelijke en nette wijze geschieden binnen de inrichting.
- c. De binnen de inrichting aanwezige gevaarlijke afvalstoffen moeten worden opgeslagen conform hoofdstuk 7 van de CPR 15-1. De bewaarplaats binnen de inrichting waar gevaarlijke afvalstoffen worden verzameld in afwachting van afvoer buiten de inrichting dient te voldoen aan hoofdstuk 9 van de CPR 15-1.
- d. Afvalstoffen mogen niet binnen de inrichting worden be- of verwerkt of worden vernietigd. Het is verboden afvalstoffen, van welke aard dan ook, op het terrein van de inrichting te storten, te begraven of te doen of te laten uitvloeien.
- e. Stoffen die bij menging agressief, brandbevorderend en/of explosief met elkaar kunnen reageren mogen niet met elkaar in contact kunnen geraken.
- f. Afvalstoffen moeten aan daartoe gerechtigde instanties worden afgegeven. Voor zover in redelijkheid kan worden verlangd, moet gekozen worden voor afgifte (via een inzamelaar) aan een verwerker die een verwerkingsmethode hanteert met de minst nadelige gevolgen voor het milieu, te weten (in volgorde van toenemende nadelige gevolgen voor het milieu):
 - hergebruik in dezelfde toepassing;
 - hergebruik in een andere toepassing;
 - verbranding met terugwinning van energie;
 - storten;
- g. De vergunninghouder moet zich op de hoogte stellen van de uiteindelijke verwerkingswijzen van de binnen de inrichting vrijgekomen en afgegeven afvalstoffen.
- h. In de inrichting dient een overzicht aanwezig te zijn waarop vermeld staat welke (gevaarlijke) afvalstoffen uit de inrichting afgevoerd zijn. De afgiftebewijzen dan wel omschrijvings- of meldingsformulieren die betrekking hebben op het afvoeren van (gevaarlijke) afvalstoffen moeten gedurende 5 jaar worden bewaard. Het overzicht dient te allen tijde aan de Inspecteur Milieuhygiëne ter inzage te kunnen worden gegeven.

3. Lucht

- a. Uitmondingen in de buitenlucht van afvoeren van ventilatiesystemen, luchtbehandelingsinstallaties of afzuigsystemen, ten aanzien waarvan in deze beschikking geen andere voorschriften zijn gesteld, moeten zodanig zijn gesitueerd dat de hierdoor uittredende lucht en de daarin aanwezige stoffen voldoen aan wettelijke normen.
- b. Het lossen en verplaatsen van losgestort materiaal moet zodanig gebeuren dat geen stofverspreiding buiten de inrichting plaatsvindt.
- c. Ter voorkoming van het verstuiven of verwaaien van de in de open lucht opgeslagen stuifgevoelige of voor verwaaiing gevoelige stoffen moeten deze, zodra de weersomstandigheden daartoe aanleiding geven, tegen verstuiwing of verwaaiing worden beschermd.
- d. De vergunninghouder dient te voldoen aan de gestelde eisen bij of krachtens het Besluit inzake stoffen die de ozonlaag aantasten.

- e. De emissie naar de lucht van een C.V.-installatie moet voldoen aan de emissie-eisen zoals gesteld in het Besluit emissie-eisen stookinstallaties milieubeheer A.
- f. Een noodstroomaggregaat moet zodanig zijn afgesteld en worden onderhouden, dat de concentratie van koolmonoxide in de uitgeworpen gassen, gemeten bij een warme motor, niet meer bedraagt dan 1,5 volumepercenten.

4. Bodem

- a. De opslag en het gebruik van stoffen die de bodem kunnen verontreinigen binnen de inrichting moet zodanig geschieden dat geen verontreiniging van de bodem optreedt.
- b. (Afval)stoffen die de bodem kunnen verontreinigen moeten worden bewaard in goed gesloten voor de desbetreffende stoffen geschikte verpakkingen.
- c. Vloeistoffen die de bodem kunnen verontreinigen moeten worden opgeslagen in goed gesloten emballage die vloeistofdicht is en bestand is tegen de betreffende vloeistoffen. De emballage moet worden bewaard in, op of boven een lekbakconstructie.
- d. Het vervoer in de inrichting van bodembedreigende vloeistoffen moet met de grootste zorgvuldigheid geschieden.
- e. Emballage met gevaarlijke stoffen moet voldoen aan de eisen gesteld in de regeling VLG.
- f. Een riolering voor de afvoer van afvalwater moet vloeistofdicht zijn uitgevoerd en bestand zijn tegen de te transporteren stoffen.
- g. Ondergrondse of bovengrondse leidingen waar voor de bodem bedreigende stoffen door worden getransporteerd moeten doelmatig zijn beschermd tegen voorzienbare uitwendige aantasting.
- h. Indien door morsen of lekkage bodemverontreiniging dreigt op te treden dienen terstond maatregelen genomen te worden om bodemverontreiniging te voorkomen.
- i. Ondergrondse tanks voor de opslag van olie moeten, inbegrepen het buitengebruik stellen, onklaar maken en verwijderen, voldoen aan het gestelde in het Besluit opslaan in ondergrondse tanks.
- j. Het buiten gebruik stellen van installaties die bodembedreigende vloeistoffen bevatten (een en ander ter beoordeling van de Inspecteur Milieuhygiëne) moet op milieuhygiënisch verantwoorde wijze geschieden.
- k. Indien verontreiniging van de bodem optreedt of is opgetreden ten gevolge van een ongewoon voorval in de zin van artikel 30 van de Wet bodembescherming moeten:
 - terstond alle (noodzakelijke) maatregelen worden getroffen om verdere verontreiniging te voorkomen;
 - de verontreiniging terstond aan de Inspecteur Milieuhygiëne worden gemeld;
 - een onderzoek op een door de Inspecteur Milieuhygiëne goed te keuren wijze worden ingesteld naar de oorzaak en de omvang van de verontreiniging, de aantasting of de directe gevolgen;
 - de oorzaak van de verontreiniging of de aantasting weggenomen worden, dan wel de bodem gesaneerd te worden of de aantasting en de directe gevolgen daarvan beperkt te worden en zoveel mogelijk ongedaan gemaakt worden.

5. Geluid

- a. Het beoordelingsniveau L_{etmaal} veroorzaakt door de inrichting mag gedurende de tijdsfase 'buitengebruikstelling' op de beoordelingsplaatsen A tot en met H, zoals vermeld in bijlage A van deze beschikking, niet meer bedragen dan:

Positie	Grenswaarde L_{etmaal} in dB(A) etmaalwaarden
A	69
C	78
D	61
E	59
F	59
G	58
H	53

- b. Alleen in situaties waarin de bedrijfsvoorschriften uitdrukkelijk anders bepalen of waarin de veiligheid anders vereist mag van dit voorschrift worden afgeweken.
- c. Het beoordelingsniveau L_{etmaal} veroorzaakt door de inrichting mag gedurende de tijdsfase 'wachttijd' op de beoordelingsplaatsen A tot en met H niet meer bedragen dan:

Positie	Grenswaarde L_{etmaal} in dB(A) etmaalwaarden
A	38
C	51
D	46
E	47
F	46
G	30
H	24

- d. Alleen in situaties waarin de bedrijfsvoorschriften uitdrukkelijk anders bepalen of waarin de veiligheid anders vereist mag van dit voorschrift worden afgeweken.
- e. Het meten en berekenen van de geluidsniveaus, alsmede de beoordeling van de meetresultaten moet gebeuren overeenkomstig de Handleiding meten en rekenen Industrielawaai, uitgave 1999, Ministerie van VROM).
- f. Behoudens situaties waarin de veiligheid anders vereist mag uitsluitend eenmaal per week, gedurende twee uur tijdens de dagperiode (07.00 uur tot 19.00 uur) worden getest.

1. Diversen

- a. De elektrische installatie moet voldoen aan de voorschriften zoals aangegeven in de normen NEN 1010 en NEN 3140 en NEN-EN 50110-1. Een bliksembeveiligingsinstallatie moet voldoen aan de norm NEN 1014.
- b. Tijdens het laden van een accumulatorenbatterij moet een accu- of laadruimte zodanig zijn geventileerd dat door eventueel vrijkomend gas geen explosief gasmengsel kan ontstaan.
- c. Afvalwater moet worden behandeld en afgevoerd conform de daarvoor geldende wettelijke regels en voor het overige conform de eisen gesteld door de Inspecteur Milieuhygiëne.
- d. Een transformator en de transformatorruimte dienen zodanig te zijn uitgevoerd dat deze geen bedreiging zijn voor de milieucompartimenten bodem en lucht.
- e. De bovengrondse opslag van vloeistoffen in tanks dient te voldoen aan de volgende voorschriften van de richtlijn CPR 9-6: 4.1.1 en 4.1.2; 4.1.2.1 tot en met 4.1.2.3; 4.1.3 tot en met 4.1.6; 4.2.1 tot en met 4.2.11; 4.2.14; 4.3.1 tot en met 4.3.9; 4.3.11 en 4.3.12; 4.4.1 tot en met 4.4.5; 4.4.7 en 4.4.8; 4.5.1 tot en met 4.5.9; 4.5.11.
- f. In de inrichting mogen geen gasflessen aanwezig zijn, waarvan de goedkeuring niet, of blijkens de in de gasfles ingeponste datum niet tijdig, heeft plaatsgevonden door Stoomwezen B.V., een door Stoomwezen B.V. geaccepteerde deskundige of een ingevolge de EG-kaderrichtlijn 76/767/EEG aangewezen instantie. De beproeving moet periodiek zijn herhaald overeenkomstig de termijnen aangegeven in het VLG. Gasflessen moeten op een veilige manier worden gebruikt en opgeslagen.
- g. De opslag van gevaarlijke (afval)stoffen moet voldoen aan de moet voldoen aan de paragrafen 6.1 tot en met 6.8 en 11.1 en 11.2 van CPR 15-1. De in een werkruimte aanwezige gevaarlijke stoffen dienen te worden opgeslagen conform hoofdstuk 7 van de CPR 15-1. Een bewaarplaats voor meer dan 250 kg gevaarlijke afvalstoffen dient te voldoen aan hoofdstuk 9 van de CPR 15-1.
- h. In de inrichting dient een overzichtstekening aanwezig te zijn waarop alle in de inrichting in gebruik zijnde tanks aangegeven staan. Op de tekening dient bij elke tank te zijn aangegeven: de ouderdom van de tank; het erin opgeslagen product; de inhoud van de tank; en de onderhoudstoestand van de tank (keuring e.d.).
- i. In de inrichting dient een toegankelijk overzicht aanwezig te zijn waarop alle in de inrichting gehanteerde of opgeslagen gevaarlijke stoffen vermeld staan. In het overzicht dienen de gevaarsaspecten van de stoffen te worden vermeld en de plaats(en) in de inrichting waar de stof voorkomt.

H. WAKO verzekering

1. De vergunninghouder dient een verzekering of een andere financiële zekerheid te hebben en in stand te houden overeenkomstig de Wet aansprakelijkheid kernongevallen en ook overigens te voldoen aan haar bij of krachtens die wet opgelegde verplichtingen.

I. Financiële zekerheidstelling

1. De vergunninghouder dient de noodzakelijke voorzieningen te treffen voor het beheer van de financiële middelen welke ter beschikking zijn voor het afwikkelen van de verplichtingen uit de bedrijfsperiode tot en met de uiteindelijke ontmanteling van de kernenergiecentrale en vrijgave van het terrein zoals voorzien na een wachttijd 40 jaar. De door GKN hierbij te volgen beleggingsstrategie zal in ieder geval aan de volgende eisen moeten voldoen:
 - er mag uitsluitend belegd worden in beleggingsvormen, waarbij de hoofdsommen gegarandeerd zijn, en
 - de looptijden en de liquiditeit van de te kiezen beleggingsvormen dienen een tijdige beschikking van de fondsen te garanderen.

De belegging van gelden mag alleen geschieden met in achtneming van boven beschreven eisen, welke nader zijn uitgewerkt in een beleggingsstatuut. In dit statuut dienen tevens bepalingen en procedures opgenomen te zijn ten aanzien van specifieke bevoegdheden terzake van het beheer van de gelden, bijzondere bevoegdheden op het hoogste niveau met betrekking tot eventuele afwijkingen van het statuut, intern toezicht en eventuele meldingsplicht aan externe belanghebbenden. Dit beleggingsstatuut -thans luidende als toegezonden bij brief van 19 november 2001, kenmerk DIR-2001-0113PJH/DR- dient gevolgd te worden. Binnen één maand na het van kracht worden van deze beschikking dient de vergunninghouder de hiervoor bedoelde bepalingen en procedures terzake beheer, intern toezicht e.d. van dit beleggingsstatuut te concretiseren en voor te leggen aan de Ministers van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en van Economische Zaken. Verdere wijzigingen of aanvullingen op dit beleggingsstatuut dienen tenminste 1 maand voorafgaand aan de inwerkingtreding daarvan voorgelegd te worden aan voornoemde Ministers.

Elke vijf jaar, te beginnen in 2006, dient de vergunninghouder het beleggingsstatuut te evalueren met het oog op de toereikendheid ervan gezien mogelijke wijzigingen in de omstandigheden. Deze evaluatie dient uiterlijk op 30 juni van dat jaar aan voornoemde Ministers te worden overlegd.

2. De vergunninghouder dient binnen een maand na het kracht worden van de vergunning en vervolgens jaarlijks uiterlijk op 30 juni aan de hiervoor onder 1 genoemde Ministers een financieel jaarverslag over het afgelopen boekjaar te verstrekken, voorzien van een verklaring van een accountant als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, zodat duidelijkheid bestaat omtrent:
 - de omvang en de ontwikkeling van de voorzieningen en de benodigde fondsen;
 - de juistheid en volledigheid van de gepresenteerde financiële middelen; en
 - de juistheid en volledigheid van de verantwoorde beleggingsopbrengsten.Daarnaast dient de vergunninghouder op voornoemde tijdstippen ten behoeve van genoemde Ministers tevens een door een accountant opgestelde mededeling te overleggen waaruit blijkt dat het beleggingsstatuut op de juiste naleving daarvan in het verstreken boekjaar is getoetst alsmede de uitkomsten van die toetsing.

De vergunninghouder is verplicht medewerking te verlenen aan verzoeken van voornoemde Ministers met betrekking tot het verschaffen van aanvullende gegevens noodzakelijk voor het (laten) uitvoeren van nader onderzoek of controles op de juiste naleving van het beleggingsstatuut.

J. Beveiliging

1. De vergunninghouder dient met inachtneming van de "Beveiligingsrichtlijnen kerninstallaties" na overleg met de door de Minister van Economische Zaken krachtens de Beschikking toezicht naleving Kernenergiewet (Stcrt. 1969, 239) aangewezen beveiligingsambtenaar maatregelen te treffen om tegen te gaan dat processen, materialen of apparatuur van de inrichting onbevoegd kunnen worden beïnvloed.

K. Nadere eisen

1. Met betrekking tot de voorschriften onder A tot en met G is de vergunninghouder verplicht te voldoen aan nadere eisen die kunnen worden gesteld door de directeur KFD en de Inspecteur Milieuhygiëne.
2. Met betrekking tot de voorschriften onder I is de vergunninghouder verplicht te voldoen aan nadere eisen die kunnen worden gesteld door de Ministers van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en van Economische Zaken.
3. Met betrekking tot het voorschrift onder J is de vergunninghouder verplicht te voldoen aan nadere eisen die kunnen worden gesteld door de beveiligingsambtenaar van het Ministerie van Economische Zaken.

2. De aanvraag en het milieu-effectrapport (MER)

2.1 De aanvraagdocumenten

De aanvraag van GKN, kenmerk PMV 99-0037 DAK/MB, is op 20 mei 1999 ontvangen. Bij de aanvraag zijn de volgende bijlagen bijgevoegd:

- I.1 Beschrijving van de buitenbedrijfstelling en wachttijd
- I.2 Opgave gegevens KCD ingevolge de artikelen 3,6,11 en 11a Bkse
- I.3 Opgave gegevens ingevolge artikel 11 BsK
- I.4 Beschrijving conventionele milieuaspecten KCD
- I.5 Veiligheidsrapport Buitenbedrijfstelling en Wachttijd Kernenergiecentrale Dodewaard (99-007/GKN/R)
- I.6 Milieu-effectrapport Buitenbedrijfstelling en Wachttijd Kernenergiecentrale Dodewaard (99-009/GKN/R)
- I.7 Beheer voorziening amovering centrale. Notitie FZ 99-287, JPo/CEK, 29 april 1999

- II.1 Brief aan de Minister van Verkeer en Waterstaat ter begeleiding van de vergunningsaanvraag ingevolge de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (kenmerk PMV 99-0038 DAK/SBR)
- II.2 Afschrift van de vergunningsaanvraag ingevolge de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (99-010/GKN/R)

De bijlagen I.1 tot en met I.4 zijn opgenomen in het document “Enkele bijlagen bij de aanvraag om een vergunning ingevolge de Kernenergiewet voor buitenbedrijfstelling en wachttijd van de kernenergiecentrale Dodewaard”, 99-011/GKN/R.

Daarnaast is met de aanvraag meegezonden een afschrift van de aanvraagbrief om een bouw- en sloopvergunning bij de gemeente Dodewaard, in verband met de voorgenomen wijzigingen aan de installatie. Bij brief van 21 september 1999, kenmerk PMV 99-0074 DAK/MB hebben wij van GKN ontvangen de op 6 augustus 1999 door B&W van de Gemeente Dodewaard afgegeven sloopvergunningen ten behoeve van de Veilige Insluiting en het Hoofdtoegangspoort gebouw. Als gevolg van het verzoek van het bevoegd gezag van 13 juli 1999 om aanvullende informatie betreffende de toereikendheid van de voor de ontmanteling gereserveerde financiële voorzieningen, heeft GKN bij brief van 5 augustus 1999, kenmerk DIR 99-0152 JH/MB, deze informatie toegezonden. In aanvulling hierop heeft GKN bij brief van 19 november 2001, kenmerk DIR-2001-0113PJH/DR, nadere informatie verstrekt met betrekking tot de beleggingen van die voorzieningen.

2.2 Aanleiding en betekenis van de aanvraag en het MER

De kernenergiecentrale van GKN te Dodewaard werd in 1965 opgericht. In 1995 werd, mede in verband met het voornemen om veiligheidsverhogende wijzigingen aan te brengen, de bedrijfsvergunning voor het in werking houden van de kernenergiecentrale geheel gereviseerd (vergunning van 4 juli 1995, kenmerk E/EE/KK/95038765). Na een vooraankondiging in 1996 werd echter voordat deze wijzigingen waren doorgevoerd in 1997 de centrale definitief uit bedrijf genomen.

Direct daarna zijn door GKN de voorbereidingen in gang gezet voor de uit te voeren werkzaamheden in het kader van de definitieve buitenbedrijfstelling en de uiteindelijke ontmanteling. Volgens planning moet dit gefaseerd verlopen waarbij eerst de nog aanwezige splijtstof zal worden afgevoerd. Vervolgens zal de centrale in een zodanige toestand worden gebracht (dat wordt dan met “Veilige Insluiting” aangeduid) dat deze nog 40 jaar ongestoord kan blijven staan (dat is de “Wachttijd”) waarna de definitieve ontmanteling zal worden uitgevoerd. De Veilige Insluiting zorgt voor een effectieve barrière tussen alle overgebleven radioactieve componenten en structuren, en het milieu.

De periode van bedrijfsvoering die na beëindiging van de elektriciteitsproductie volgde (de post-operationele periode) was er op gericht om de kernenergiecentrale op een veilige, verantwoorde

en efficiënte wijze uit bedrijf te nemen. Belangrijke werkzaamheden in deze periode betroffen onder meer het overbrengen van de splijstofelementen vanuit het reactorvat naar het splijstofopslagbassin en het gereedmaken voor afvoer naar het buitenland. Tevens kon een aantal overbodig geworden bedrijfssystemen buiten bedrijf worden gesteld.

Om deze werkzaamheden te mogen uitvoeren was het nodig dat de destijds vigerende bedrijfsvergunning werd aangepast. Daartoe werd op 16 juni 1997 een vergunningsaanvraag ingediend en werd op 14 juli 1998 de gevraagde vergunning, kenmerk E/EE/KK/98035013, verleend. Deze laatste vergunning ziet dus uitsluitend toe op die post-operationele periode en de werkzaamheden die daarin verricht moeten worden. Deze periode is thans nog niet afgesloten omdat vertraging is ontstaan in de afvoer van de splijstofelementen. Naar het zich thans laat aanzien, zal deze afvoer niet voor eind 2002 voltooid zijn. In verband hiermee is op 13 april 2001, kenmerk DGM/SAS/2001025205, het daarop betrekking hebbende voorschrift gewijzigd.

Nadat de splijstof is afgevoerd, kan een aanvang gemaakt worden met de buitenbedrijfstelling. Daaronder wordt verstaan het totaal van zowel bouwkundige als technische maatregelen om te komen tot een Veilige Insluiting. Daarbij worden systemen of onderdelen daarvan geconserveerd voor een wachttijd of, indien noodzakelijk of praktisch, al ontmanteld. De gebouwen die tezamen de Veilige Insluiting vormen zijn het reactorgebouw (RG), turbinegebouw (TG), ventilatiegebouw (VG), afvalgebouw (AG) en nevengebouw (NG). In de figuren 3-1 (fase BC) en 3-2 (fase WA) van hoofdstuk B 3 van het Veiligheidsrapport is dit nader aangegeven. Hoofdstuk W 3 en W 5 van dit Veiligheidsrapport geven een gedetailleerde beschrijving van de Veilige Insluiting. Voor het realiseren en gedurende 40 jaar in stand houden van deze Veilige Insluiting wordt nu vergunning gevraagd.

De daarmee verbonden werkzaamheden laten zich globaal als volgt omschrijven.

Alle ramen, deuren en andere openingen van de gebouwen die de Veilige Insluiting vormen worden afgesloten door dichtmetselen, stalen beplating of versterkt glas. Toegang zal mogelijk blijven via een hoofdingang en nooduitgang. Verder bevinden zich openingen in de Veilige Insluiting voor de in- en uitlaat van het nieuwe ventilatiesysteem. Als ventilatie-afvoer zal een pijp langs het reactorgebouw worden geplaatst die circa twee meter boven het reactorgebouw uitsteekt. De inrichting zal worden bewaakt om te voorkomen dat onbevoegden de gebouwen betreden. Binnen de Veilige Insluiting wordt een deel van het nevengebouw ingericht als bedrijfsruimten die "schoon" zijn en waarin zich geen radioactiviteit bevindt. Hierin bevinden zich de hoofdingang, toegangscontrole, het controlepaneel, kantoorruimte en omkleedruimte.

De gebouwen welke geen deel uitmaken van de Veilige Insluiting en de ventilatieschacht ("schoorsteen") worden tot op de grond afgebroken. De fundatie daarvan zal eerst worden afgedekt en pas bij de definitieve ontmanteling worden verwijderd. Uitzondering daarop vormen het koelwatergebouw dat, ontdaan van componenten, deels afgebroken zal worden en de hoofdtoegangspoort/bewakingsloge die tevens dienst zal gaan doen als informatiecentrum voor bezoekers. De meteomast wordt verwijderd inclusief de fundatie.

De op het terrein staande bedrijfstransformator en de verbinding met het hoogspanningsnet vanaf de inrichting tot het onderstation Dodewaard worden eveneens verwijderd.

Als gevolg hiervan zullen gedurende de buitenbedrijfstelling, die volgens planning een periode van twee jaar zal beslaan, onder meer de volgende activiteiten plaatsvinden:

- aanpassing van de toegangen tot de Veilige Insluiting en installatie van bewakingssystemen
- afsnijden en afsluiten van leidingen en kabels aan de grens van de Veilige Insluiting en afdichten van doorvoeringen
- (chemische) decontaminatie van overbodig geworden (delen van) systemen
- aanpassing van het ventilatiesysteem
- aanpassing van de elektrische installatie
- aanpassing van de radioactief afvalwater behandelingssystemen
- aanpassing van het branddetectie- en -blussysteem
- aanpassing van het rioleringsysteem
- verwijdering van ondergrondse tanks en overbodige kabels in het terrein
- onderhoud en reparatie van de gebouwen, aanpassing van de civiele constructies
- installatie van een regelpaneel ten behoeve van de aansturing van de systemen en de monitoring van de installatie en metingen
- inrichten van bedrijfsruimten zoals kantoor- en omkleedruimte
- beperkte ontmantelingsactiviteiten (indien noodzakelijk of praktisch)
- decontaminatie van civiele structuren
- behandeling van radioactief afval en afvoer naar COVRA
- aanpassing van een documentatiesysteem voor alle resterende systemen
- opschonen van gebouwen van niet vastzittende onderdelen
- afbraak van gebouwen zonder radioactieve inventaris

Nadat deze werkzaamheden zijn uitgevoerd kan de wachttijd van de Veilige Insluiting een aanvang nemen. De wachttijd is de periode waarin de inrichting in de Veilige Insluiting geconserveerd is tot het begin van de definitieve ontmanteling. Volgens plan zal de wachttijd een periode van 40 jaar beslaan. Gedurende de wachttijd zal de integriteit van de gebouwen en de installaties behouden blijven.

Gedurende de wachttijd zullen tenminste de volgende activiteiten plaatsvinden:

- inspectie van de Veilige Insluiting
- uitvoering van onderhoudswerkzaamheden
- verhelpen van storingen
- conditioneren en afvoeren van radioactief afval en behandeling van afvalwater
- radiologische metingen en bewaking
- bewaking van het terrein
- actueel houden van de documentatie

Nadat de splijstofelementen zijn afgevoerd blijven er in de gebouwen van de Veilige Insluiting nog geactiveerde materialen en corrosieproducten en met radioactieve stoffen besmette materialen achter. Hierdoor kan de lucht in de gebouwen verontreinigd worden met radioactieve stoffen. Teneinde ongecontroleerde lozing van radioactieve stoffen naar de buitenlucht te voorkomen, wordt alle lucht via een ventilatiesysteem voorzien van filters geleid. Daardoor zullen slechts zeer geringe lozingen kunnen optreden. Ter bewaking wordt de ventilatielucht voortdurend bemonsterd.

Tijdens de fase BC wordt vanwege de uit te voeren werkzaamheden nog vast en vloeibaar radioactief afval geproduceerd. Er vinden dan nog geringe gecontroleerde lozingen van (vloeibaar) radioactief afvalwater op de Waal plaats. Voor deze lozingen wordt ook vergunning gevraagd. Het vaste afval wordt naar COVRA afgevoerd.

Tijdens de wachttijd gaat het nog maar om zeer geringe hoeveelheden radioactief afval die geproduceerd worden. Er vinden dan geen radioactief afvalwaterlozingen meer plaats; al het vaste en vloeibare radioactief afval gaat dan naar COVRA.

Daarnaast wordt vergunning gevraagd voor het werken met radioactieve stoffen en bronnen die benodigd zijn in de bedrijfsvoering van de inrichting. Het betreft hier werkzaamheden ten behoeve van ijking, controlemetingen en onderzoeksdoeleinden.

Tenslotte bevat de aanvraag ook de gegevens betreffende de niet-radiologische milieuaspecten die milieubelasting kunnen geven zoals opslag van chemicaliën en andere stoffen, gebruik van elektrische apparaten en veroorzaken van geluid. Deze opgave is nodig omdat de aangevraagde Kernenergiewet-vergunning een integrale milieuvergunning betreft die daarom ook de "Wet milieubeheer aspecten" omvat.

De voorliggende vergunningsaanvraag heeft geen betrekking op de uiteindelijke ontmanteling na 40 jaar. Die ontmanteling betreft het leeghalen van de gebouwen, het verwijderen van de radioactieve delen en de sloop van de gebouwen. Na verwijdering van alle gebouwen en materialen zal het terrein omgezet worden in een zogeheten "groene weide" en voor andere bestemmingen gebruikt worden. In hoofdstuk W 13 van het Veiligheidsrapport heeft GKN beschreven hoe, op basis van de huidige stand der techniek, zo'n ontmanteling zou kunnen worden uitgevoerd. Voor de ontmanteling zal tijdig, d.w.z. voor het einde van de wachttijd, een aparte vergunning moeten worden aangevraagd op basis van de dan geldende regelgeving. Conform de huidige regelgeving zal daar weer een MER voor moeten worden opgesteld.

De vergunning wordt gevraagd voor onbepaalde tijd.

De aanvraag is gebaseerd op het voornemen om de eigenlijke ontmanteling eerst na een wachttijd van 40 jaar uit te voeren. Denkbaar zijn ook andere alternatieven zoals het direct ontmantelen in aansluiting op de afvoer van de splijstof of het op een nog later tijdstip ontmantelen. De keuze die GKN gemaakt heeft is mede gebaseerd op het milieu-effectrapport (MER) dat voor deze

activiteit is opgesteld. Uit dit MER, dat onderdeel van de aanvraag vormt, is volgens GKN gebleken dat alle beschouwde alternatieven geringe milieu-effecten met zich meebrengen, dat de verschillen tussen de belangrijkste milieu-effecten van die alternatieven eveneens gering zijn, en dat de gemaakte keuze alleszins verantwoord is.

Onder 4. wordt nader op het MER en de conclusies die daaruit volgen, ingegaan.

3. Wetgeving en procedures

3.1 Van toepassing zijnde wet- en regelgeving

De wetgeving

Voor de gevraagde wijziging van de inrichting, de kernenergiecentrale Dodewaard, en voor het voorhanden hebben en zich ontdoen van radioactieve stoffen is een vergunning vereist op grond van de artikelen 15, onder b, en 29, Kew. Gelet op de artikelen 15a en 30 van de Kew (als gewijzigd bij Wet van 13 december 2000, Stb 2001, 30) zijn de Ministers van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, van Economische Zaken en van Sociale Zaken en Werkgelegenheid tezamen, in overeenstemming met de Ministers van Verkeer en Waterstaat en van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, bevoegd te beslissen op de onderhavige aanvraag.

Ingevolge artikel 17, eerste lid, Kew is van toepassing op deze aanvraag:

- de uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.5 Awb;
- afstemming met de vergunningsaanvraag krachtens de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo) als bedoeld in § 8.1.3.2 Wm;
- afdeling 13.2 Wm.

Aangezien ingevolge artikel 2 en categorie 22.3 van Bijlage 2, Onderdeel C van het Besluit milieu-effectrapportage 1994, als gewijzigd bij Besluit van 7 mei 1999, voor deze aanvraag een milieu-effectrapportage (m.e.r.) diende te worden uitgevoerd, is tevens toepassing gegeven aan hoofdstuk 7 Wm. De procedure voor het opstellen en indienen van het MER is vastgelegd in paragraaf 7.5 Wm.

Weigeringsgronden voor de vergunning

De gronden waarop de gevraagde vergunning slechts kan worden geweigerd zijn gegeven in artikel 15b, Kew. Tevens gelden de hoofdprincipes van het stralingsbeschermingsbeleid: rechtvaardiging, ALARA en dosislimieten zoals neergelegd in het Bkse en BsK. Onder 5.1 wordt hier nader op ingegaan.

Primair verantwoordelijke Minister

Ten tijde van het indienen van de aanvraag, 20 mei 1999, was de primaire zorg voor de uitvoering van de Kew neergelegd bij de Minister van Economische Zaken. Ingevolge het Besluit van 21 juni 1999 (Stb. 1999, nr.275), houdende overdracht van de zorg voor de Kernenergiewet

is met ingang van 1 juli 1999 de primaire verantwoordelijkheid daarvoor overgegaan naar de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. Dat betekent dat voor de verdere administratieve afhandeling van deze aanvraag de laatst genoemde Minister zorg draagt.

Betrokken bestuursorganen

Ingevolge artikel 15, aanhef en onder a, van het Besluit kerninstallaties, splijtstoffen en ertsen (Bkse) zijn bij de totstandkoming van deze beschikking betrokken het bestuur van de provincie Gelderland en de besturen van de gemeenten Dodewaard, Beuningen, Druten, Elst, Echteld, Heteren, Kesteren, Nijmegen, Renkum, Rhenen, Valburg, Wageningen, West Maas en Waal en Wijchen, het bestuur van het Zuiveringschap Rivierenland te Tiel, alsmede Rijkswaterstaat, directie Oost-Nederland. Met ingang van 1 januari 2002 heeft een gemeentelijke herindeling plaatsgevonden waarbij de gemeenten Dodewaard en Echteld onderdeel zijn geworden van de gemeente Kesteren en de gemeenten Heteren, Valburg en Elst onderdeel van de gemeente Overbetuwe. Als gevolg daarvan zijn ten tijde van het verlenen van deze beschikking de besturen van de volgende gemeenten aan te merken als betrokken bestuursorgaan: Beuningen, Druten, Kesteren, Overbetuwe, Nijmegen, Renkum, Rhenen, Wageningen, West Maas en Waal en Wijchen.

3.2 Samenhang met andere vergunningen

Coördinatie van aanvragen

De aanvraag is gecoördineerd behandeld met de gelijktijdig bij de Minister van Verkeer en Waterstaat ingediende aanvraag krachtens de Wvo. Afschriften van de aanvragen zijn bij wederzijdse aanvragen meegezonden. Op grond van artikel 7b, tweede lid, Wvo zijn beide aanvragen overeenkomstig hoofdstuk 14 Wm gecoördineerd behandeld. Conform art. 14.3, eerste lid, Wm is gedeputeerde staten van Gelderland verantwoordelijk voor deze coördinatie. Bij brief van 21 december 1998 heeft het bevoegd gezag inzake de Kernenergiewet de provincie Gelderland gevraagd hoe zij de coördinatieverplichting inhoud dacht te zullen geven. Bij brief van 7 januari 1999 heeft de provincie laten weten dat zij besloten had de coördinatie voor de behandeling van de aanvragen en het MER te mandateren aan de Minister van Economische Zaken. Ingevolge eerder genoemd Besluit van 21 juni 1999, houdende overdracht van de zorg voor de Kernenergiewet, is door de provincie deze mandatering bij brief van 7 januari 2000 overgedragen aan de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. Naar aanleiding van de aanvragen heeft overleg plaatsgevonden met het bevoegd gezag ingevolge de Wvo. Daaruit bleek dat er geen noodzaak bestond tot het uitbrengen van een nader advies met betrekking tot de wederzijdse beschikkingen. Inhoudelijk heeft verder met name ten aanzien van de lozingen op de Waal afstemming plaatsgevonden met de Wvo-vergunning.

Bouw- en sloopvergunningen

Voor de uitvoering van de aangevraagde wijzigingen zijn bouwkundige voorzieningen nodig waarvoor een vergunning op grond van de Woningwet is vereist. NV GKN heeft hiervoor op 20 mei 1999 bij de gemeente Dodewaard vergunning gevraagd. De sloopvergunningen zijn op 6 augustus 1999 verleend. De bouwvergunning zal eerst worden verleend nadat de milieuvergunningen (Kew- en Wvo-vergunning) zijn verleend.

3.3 Internationale aspecten*Europese m.e.r. richtlijn*

De wettelijke regeling inzake de m.e.r. in grensoverschrijdend verband is gebaseerd op de Europese Richtlijn 97/11/EG en in de Nederlandse wetgeving overgenomen in paragraaf 7.8 Wm. In deze paragraaf zijn bepalingen opgenomen inzake informatieverstrekking, overleg en procedurele aspecten. Deze regeling is evenwel alleen van toepassing indien de voorgenomen activiteit belangrijke nadelige gevolgen kan hebben voor het milieu in een ander land.

In het onderhavige geval is Duitsland het meest naburige land. De grens daarmee ligt op circa 25 km afstand van de kernenergiecentrale Dodewaard.

Afschrift van de aanvraag (alsmede een Duitse vertaling daarvan) het MER en de overige bijlagen is toegezonden aan het Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit te Bonn. In reactie hierop is ons meegedeeld dat op grond van deze informatie het volgens de Duitse autoriteiten niet te verwachten is dat de gevraagde activiteit belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu in Duitsland zal hebben zoals bedoeld in Richtlijn 97/11/EG. Derhalve behoeft paragraaf 7.8 Wm in dit geval geen uitvoering. Wel zullen wij de Duitse autoriteiten afschrift van de definitieve beschikking toezenden.

Euratomverdrag

Artikel 37 van het Euratomverdrag (Trb 1957, 92) bepaalt dat iedere lidstaat aan de Commissie gegevens dient te verstrekken van elk plan voor de lozing van radioactieve afvalstoffen om vast te kunnen stellen of uitvoering daarvan radioactieve besmetting in een andere lidstaat tot gevolg zou kunnen hebben. In de Aanbeveling van de Commissie van 7 december 1990 (91/4/Euratom) is nader uitgewerkt in welke gevallen, welke gegevens en wanneer, aan de Commissie moeten worden verstrekt.

Op 8 november 1999 zijn de aldus vereiste gegevens aan de Commissie verstrekt door toezending van het rapport 99-022/GKN/R. Nadat in februari 2000 nog enkele nadere vragen van de Commissie zijn beantwoord, heeft de Commissie op 22 juni 2000 advies uitgebracht (2000/C 186/03). De conclusie van dit advies luidt: "Concluderend is de Commissie van mening dat uitvoering van het plan voor de buitenbedrijfstelling en wachttijd van de kerncentrale Dodewaard in Nederland, zowel onder normale bedrijfsomstandigheden als in ongevalsituaties van de aard en omvang als aangeduid in de algemene gegevens, niet zal leiden tot een uit gezondheidsoogpunt significante radioactieve besmetting van het water, de bodem of het luchtruim van een andere lidstaat."

3.4 Het verloop van de procedure

De m.e.r. procedure

Op 21 november 1997 is van GKN de startnotitie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) ontvangen waarna deze bekendgemaakt is. Naar aanleiding hiervan zijn vier inspraakreacties ontvangen. De Commissie voor de milieu-effectrapportage (Commissie MER) heeft haar advies voor de richtlijnen uitgebracht op 13 mei 1998 waarna de richtlijnen in juli 1998 door het bevoegd gezag zijn vastgesteld en bij brief van 6 augustus 1998 zijn toegestuurd aan GKN.

Ontvangst en ontvankelijkheidstoetsing van het MER en de aanvraag

Op 20 mei 1999 is van GKN de aanvraag (als hiervoor onder 2.1 omschreven) inclusief het MER ontvangen. Wij zijn vervolgens tot het oordeel gekomen dat met betrekking tot het MER de situatie als bedoeld in artikel 7.18 Wm zich niet voordeed.

Het MER is toegezonden aan de Commissie MER en de wettelijk adviseurs, te weten de Inspecteur Milieuhygiëne Zuid-West van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en de directeur van de Directie Oost van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij te Deventer, alsmede aan de insprekers op de startnotie MER.

De aanvraag is getoetst aan de daaraan te stellen eisen krachtens de Awb, het Bkse (met name de artikelen 3,6, 11 en 11a) en het BsK (met name artikel 11). De aanvraag voldoet daaraan en is derhalve als ontvankelijk beschouwd. Wel werd het nodig geacht om de onder 2.1 vermelde nadere informatie te vragen (brief van 13 juli 1999) waarop op 5 augustus van de zijde van GKN is gereageerd.

Bekendmaking en inspraak op het MER

Op 15 maart 2000 (en op 22 maart een rectificatie daarop) is in de Staatscourant alsmede in de Volkskrant, de Gelderlander en de Betuwe mededeling gedaan van de aanvraag en het MER met vermelding van de mogelijkheden tot inzage daarvan en tot inspraak. Tot en met 13 april 2000 konden schriftelijke reacties op het MER worden ingediend conform artikel 7.23 Wm. Mondelinge reacties op het MER konden worden ingebracht op de openbare zitting die plaatsvond te Dodewaard op 5 april 2000.

De aanvraag met MER en overige relevante stukken zijn ter inzage gelegd bij de bibliotheek van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer te 's-Gravenhage, het gemeentehuis van Dodewaard, de bibliotheek van de provincie Gelderland te Arnhem en het inlichtingenbureau van de openbare bibliotheek Arnhem.

De aanvraag, het MER en de kennisgeving zijn tevens toegezonden aan de hiervoor genoemde betrokken bestuursorganen.

Van de openbare zitting is een verslag gemaakt dat aan de aanvrager, de Commissie MER, de adviseurs en aan degenen die ter zitting aanwezig waren, is toegezonden.

De ontwerpbeschikking

Op 11 december 2001 heeft in de Staatscourant alsmede in de Volkskrant, de Gelderlander en de Betuwe de kennisgeving van de ontwerp-beschikking plaatsgevonden. Op 15 december is de kennisgeving gepubliceerd in het gemeenteblad "Burger & Overheid". De ontwerp-beschikking en de overige relevante stukken zijn vanaf 11 december 2001 ter inzage gelegd bij het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer te 's-Gravenhage, het gemeentehuis van de gemeente Kesteren, de bibliotheek van de provincie Gelderland te Arnhem en het inlichtingenbureau van de openbare bibliotheek Arnhem. Tot en met 10 januari 2002 konden conform artikel 3:24 Awb schriftelijke bedenkingen ingediend worden tegen de ontwerp-beschikking en kon conform artikel 3:25 Awb verzocht worden om een mondelinge gedachtewisseling.

Binnen deze termijn zijn drie schriftelijke bedenkingen ingebracht door de heer L.N. van den Bos namens het Burgerforum van De Heurne, de heer K.J. Broers te Hoorn en een ingezetene van Dodewaard die verzocht heeft om zijn/haar persoonsgegevens niet bekend te maken. Door één inspreker, de heer A.H. Janssen te Dodewaard, is verzocht om een mondelinge gedachtewisseling.

Op 23 januari 2002 heeft de mondelinge gedachtewisseling plaatsgevonden, waarbij de heer Janssen werd vertegenwoordigd door eerdergenoemde heren Broers en van den Bos en mevrouw M. Zondervan te Hoorn. Hierbij zijn door hen mondelinge bedenkingen ingebracht. Het verslag van deze gedachtewisseling is op 13 februari 2002 vastgesteld en verzonden aan de heren Janssen, Broers en van den Bos, mevrouw Zondervan en de aanvrager. Hierna onder 7 wordt nader op de inspraak ingegaan.

4. Reacties, adviezen en conclusies met betrekking tot het MER

4.1 Inspraakreacties op het MER

Naar aanleiding van de terinzagelegging van het MER zijn schriftelijke reacties ingebracht door het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Dodewaard. Daarnaast zijn op de openbare zitting mondelinge reacties ingebracht door mevrouw M. Huls en de heer H. Willemsen.

Conform artikel 7.23, tweede lid, Wm kunnen de opmerkingen slechts betrekking hebben op het, mede gelet op de overeenkomstig artikel 7.15 Wm gegeven richtlijnen terzake de inhoud van het milieu-effectrapport, niet voldoen van het rapport aan de bij of krachtens de artikelen 7.10 en 7.11 Wm gestelde regels dan wel op onjuistheden die het rapport bevat.

Vastgesteld moet worden dat een deel van de ingebrachte opmerkingen niet voldoet aan het hiervoor vermelde criterium en betrekking heeft op procedurele aspecten, aspecten met betrekking tot de afvoer en bestemming van de splijstofelementen of aspecten die eerst bij de beoordeling van de aanvraag en ontwerpbesluit op zich aan de orde kunnen komen.

Met betrekking tot de reacties die niet voldoen aan het criterium van artikel 7.23, tweede lid, Wm kan worden vastgesteld dat de indieners daarvan op grond van artikel 13.17, eerste lid, Wm in de periode dat de ontwerpbesluit naar aanleiding van de aanvraag ter inzage zal zijn gelegd, gelijk een ieder alsnog hun bedenkingen naar voren kunnen brengen voor zover deze bedenkingen conform artikel 17a, tweede lid, Kew zijn ontleend aan vrees voor nadelige gevolgen voor mensen, dieren, planten en goederen. Deze reacties blijven thans buiten beschouwing.

Met betrekking tot de reacties vanuit de gemeenteraad van Dodewaard in verband met de procedure die bij de bekendmaking van de hoorzitting is gevolgd, willen wij evenwel het volgende opmerken.

De aanvraag met MER is na ontvangst onzerzijds in juli 1999 naar alle betrokken bestuursorganen, waaronder B&W Dodewaard, gestuurd. In maart 2000 volgde de openbare bekendmaking. De belangrijkste vereiste bij de bekendmaking van de aanvraag en het MER is dat een kennisgeving geplaatst wordt in de Staatscourant, één of meer dag- nieuws- of huis-aan-huisbladen. De keuze dient zodanig te zijn dat de doelgroep zo goed mogelijk bereikt wordt. Daarom is de advertentie met de bekendmaking geplaatst in de Staatscourant, de Volkskrant, de Gelderlander en de Betuwe zodat een breed publiek bereikt werd. Het gemeenteblad "Burger & Overheid" was ons niet bekend en is daar niet voor benaderd.

Ook bij vergelijkbare voorgaande bekendmakingsprocedures (revisievergunning met MER in 1995, wijzigingsvergunning in 1998 en startnotie MER voor huidige aanvraag) is op gelijke wijze gehandeld en nooit gebruikt gemaakt van dat gemeenteblad zonder dat daar ooit een reactie over is ontvangen. Daarnaast is ten behoeve van de terinzagelegging van aanvraag en MER een dossier aan de gemeente Dodewaard toegezonden.

Daarmee is naar onze mening op voldoende wijze de aanvraag, het MER en de kennisgeving van de hoorzitting in de gemeente Dodewaard bekendgemaakt.

Gelet op de reactie vanuit de gemeente Dodewaard is echter reeds op de hoorzitting toegezegd dat de bekendmaking van de ontwerpbesluit ook in het gemeenteblad voor plaatsing zal worden aangeboden.

Inspiraakreactie van B&W Dodewaard

In de door B&W Dodewaard ingebrachte reacties met betrekking tot het MER wordt aangegeven dat B&W voorstander is van het alternatief directe ontmanteling. Dit standpunt wordt ingegeven door het feit dat gevreesd wordt dat bij ontmanteling na 40 jaar er geen specialistisch personeel meer aanwezig is om dit werk uit te voeren en de veiligheid mogelijk in het geding komt. Daarnaast is het de mening van B&W dat het rijksbeleid "Ruimte voor de Rivier" het beste gediend is met een snelle oplevering van een schoon terrein. De Hiensche Waard wordt namelijk in een periode van 15 jaar in samenwerking met Rijkswaterstaat en de provincie ontwikkeld tot natuurgebied.

Op de hoorzitting is door mevrouw Huls nog een aantal ophelderingen over de tekst van het MER gevraagd (en beantwoord door bevoegd gezag en GKN) en is door haar gevraagd wat de mening van de Minister van VROM was over het afwijzen van het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) door GKN.

Reactie van het bevoegd gezag

Met betrekking tot de beschikbaarheid van de benodigde deskundigheid voor ontmanteling merken wij het volgende op. Voor het ontmantelen van de centrale zijn globaal gesproken twee soorten deskundigheid vereist. De eerste betreft de kennis die voorhanden is over de centrale zelf; hoe is die precies gebouwd en waar bevindt zich wat. De daarvoor noodzakelijke gegevens (waaronder de inventaris van de aanwezige radioactieve stoffen) zijn inmiddels door GKN in een archiefsysteem opgenomen, zodat op elk moment een gedetailleerd overzicht gegeven kan worden. De andere deskundigheid die verlangd wordt is de deskundigheid met betrekking tot de ontmanteling zelf en de daarbij te gebruiken technieken. Deze kennis is nu al in voldoende mate aanwezig zoals onder meer blijkt uit de in het Veiligheidsrapport (hoofdstuk W 13) gegeven beschrijving van een mogelijke ontmanteling en zal met de tijd alleen maar toenemen. Ook in andere landen worden thans centrales afgebroken of de voorbereidingen daartoe getroffen. Wij zijn derhalve van mening dat de beschikbaarheid van benodigde kennis voor het ontmantelen van de centrale Dodewaard geen onderscheidend onderwerp is in de afweging of direct of uitgesteld ontmanteld moet worden.

Op zich kunnen wij ons voorstellen dat in het kader van de toekomstige ontwikkelingen van de Hiensche Waard het prettig zou zijn als het terrein van de centrale zo snel mogelijk als groene weide beschikbaar zou zijn. Noodzakelijk is dat daar echter niet voor. Het betreft een terrein van beperkte afmetingen waarop geen verstorende activiteiten meer plaatsvinden. In de afwegingen die wij moeten maken, vinden wij hier onvoldoende motivering in om, zo dit uit juridische overwegingen al mogelijk was, een uitgestelde ontmanteling af te wijzen.

Met betrekking tot onze mening over de verschillende alternatieven uit het MER verwijzen wij verder naar hetgeen daarover opgemerkt wordt onder 4.3.

4.2 De adviezen van de wettelijke adviseurs en van de Commissie MER

Ingevolge de artikelen 7.25 en 7.26 van de Wm zijn de wettelijk adviseurs respectievelijk de Commissie MER in de gelegenheid gesteld een advies uit te brengen met betrekking tot het, mede gelet op de gegeven richtlijnen inzake de inhoud van het MER, al dan niet voldoen van het MER aan de regels die zijn gesteld in artikel 7.10 van de Wm en met betrekking tot eventuele onjuistheden in het rapport.

De Inspecteur Milieuhygiëne heeft bij brief van 13 april 2000, aangevuld bij brief van 26 april 2000 advies uitgebracht. Hierin concludeert de Inspecteur Milieuhygiëne dat het MER in het algemeen een helder beeld geeft van de voorgenomen activiteit en alternatieven, maar dat het meest milieuvriendelijke alternatief niet voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Voor een reactie onzerzijds met betrekking tot deze opmerking verwijzen wij naar hetgeen hierna wordt opgemerkt naar aanleiding van het advies van de Commissie MER. Verder vraagt de Inspecteur aandacht voor de door de overheid in de toekomst nog vast te stellen richtlijnen voor afvoer en hergebruik van radioactief besmette materialen en van het vrijgeven van materialen. Wij onderschrijven het belang hiervan voor de uiteindelijke ontmanteling na de wachttijd van 40 jaar. Bij de thans voorziene werkzaamheden in de fasen BC en WA speelt dit aspect slechts een ondergeschikte rol. Tenslotte adviseert de Inspecteur om in voorschriften van de vergunning aandacht te besteden aan een eindcontrole van aanliggende uiterwaarden van de Waal zodra de waterlozingen zijn beëindigd. In voorschrift E.2 is hier gevolg aan gegeven. Tenslotte wordt aandacht gevraagd voor de aan de vergunning te verbinden limietwaarden voor lozingen en voor de condities waarbij geloosd wordt. De voorschriften E.3-5 voorzien hierin.

De directeur Oost van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Visserij heeft bij brief van 10 april 2000 medegedeeld dat hij met instemming heeft kennis genomen van het MER.

De Commissie MER heeft op 15 mei 2000 advies uitgebracht.

Samengevat merkt de Commissie in het advies het volgende op:

1. In de eerste plaats merkt de Commissie op dat zij voor een lastig probleem gesteld is bij de beantwoording van de vraag of de essentiële informatie in het MER aanwezig is waarmee het milieubelang een volwaardige plaats kan innemen bij de besluitvorming over de vergunningverlening. De oorzaak daarvan moet gezocht worden in het feit dat deze vergunningsprocedure (en dus ook dit MER) alleen betrekking heeft op de buitenbedrijfstelling en eventuele wachttijd en niet op de uiteindelijke ontmanteling. Een zorgvuldige afweging van alle milieuaspecten zou in feite voor alle alternatieven het gehele traject moeten behandelen, van buitenbedrijfstelling en insluiting, via een wachtperiode tot en met de finale ontmanteling of de permanente "in situ" opslag van de restanten van de kernenergiecentrale.
2. In het MER zijn drie alternatieven besproken, te weten directe ontmanteling (DO); de voorgenomen activiteit (VA), zijnde een uitgestelde ontmanteling na 40 jaar wachttijd in een

veilige insluiting; en opslag gedurende een zeer lange wachttijd (ZLW), 100 jaar of meer, zonder de directe intentie alsnog te ontmantelen ("in situ" opslag). Dit laatste alternatief wordt in het MER "in potentie" als meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) gekwalificeerd. De Commissie is van mening dat het MER in de onderlinge vergelijking van de drie alternatieven en de behandeling van het MMA verschillende tekortkomingen vertoont; onder meer:

- In milieuopecticht verschillen de alternatieven DO en VA zo weinig van elkaar dat er geen significant onderscheid tussen de alternatieven kan worden gemaakt
- Aan het alternatief ZLW is vooralsnog een groot aantal onzekerheden verbonden hetgeen in het MER terecht expliciet wordt vermeld. Daarmee is ook dit alternatief, evenmin als de twee andere alternatieven, onmogelijk te identificeren als MMA.

3. De Commissie vindt dat er sprake is van verschillende tekortkomingen die verband houden met de vergelijking van alternatieven en de invulling van MMA. Desondanks beschouwt de Commissie deze tekortkomingen als niet-essentieel voor dit MER ten behoeve van de besluitvorming. Daarom geeft de Commissie geen aanbeveling om het MER op de geconstateerde tekortkomingen te doen aanvullen.
4. De tekortkomingen die de Commissie in het MER heeft geconstateerd betreffen de gehanteerde risicogetallen, de vergelijkingstabel 6.4.1, de onderlinge vergelijking van de drie alternatieven in hoofdstuk 6, beschouwing over het MMA, het alternatief ZLW, onderlinge vergelijking van de alternatieven VA en DO en kosten voor het alternatief ZLW.

Met betrekking tot deze opmerkingen van de Commissie, merken wij respectievelijk het volgende op.

Ad 1. Wij zijn van mening dat ten aanzien van de argumentatie van de Commissie enige kanttekeningen gemaakt kunnen worden. In de eerste plaats is dit MER (en ook de aanvraag) niet bedoeld om uitspraken over de feitelijke ontmanteling te doen. Als het zover is zal daarvoor opnieuw een MER gemaakt moeten worden en vergunning aangevraagd moeten worden. De Commissie merkt dit overigens ook op in het advies. In de tweede plaats is in de startnotitie duidelijk aangegeven welke alternatieven in het MER onderzocht zouden worden. Omdat de aanvraag niet de feitelijke ontmanteling betrof, zou die ontmanteling in het MER slechts beperkt aan de orde komen. De milieu-effecten tijdens het ontmantelingsproces zouden worden beschreven alsmede de blijvende milieu-effecten na ontmanteling. In de richtlijnen voor het MER is geen nadere aanduiding opgenomen die een verdergaande analyse van de ontmanteling (of varianten daarvan) vereisten. Wij hebben daarin wel gevraagd om in het MER te beschrijven op welke wijze zal worden verzekerd dat de voor zo'n ontmanteling vereiste technische informatie en deskundigheid aan het einde van de wachtperiode in voldoende mate beschikbaar is. Wij zijn van mening dat in het MER aan deze vereiste is voldaan; met name verwijzen wij daarbij naar de paragrafen 4.2.1.6 - 4.2.1.9 en 4.3.4. Ook in de vergelijking van de verschillende alternatieven wordt in hoofdstuk 6 aandacht besteed aan de ontmantelingsfase, zodat wij menen dat in voldoende mate een "doorkijk" wordt geboden naar de uiteindelijke ontmanteling.

Ad 2. Wij kunnen ons voorstellen dat op basis van de tekst en de tabellen de Commissie deze constatering doet. Gelet echter op het hoge gehalte aan onzekerheden en mogelijke neiging tot subjectieve waarderings in deze voorspellingen, achten wij dit geen constatering die als ernstige tekortkoming behoeft te worden gezien. Met betrekking tot het al dan niet uitputtend behandelen van bepaalde aspecten, merken wij op dat het hier in de eerste plaats een milieu-effectrapport betreft. Wij zijn van mening dat in de eerste plaats naar de milieu-effecten gekeken moet worden; andere aspecten die bijvoorbeeld met arbeidsbescherming en bepaalde belevingsaspecten te maken hebben, mogen in onze visie met enige terughoudendheid behandeld worden. Wij zijn ook van mening dat GKN hier de richtlijnen naar behoren heeft gevolgd.

Ad 3. Met de slotconclusie die hier door de Commissie getrokken wordt, kunnen wij instemmen. Wij zijn verder van mening dat het onderwerp waarvoor dit MER gemaakt is, van bijzondere aard is en dat dat tevens van invloed is geweest op de inhoud van dit MER. In het algemeen wordt een MER gemaakt omdat de initiatiefnemer een activiteit die een verandering en/of belasting van het milieu met zich meebrengt en blijft brengen, beoogt aan te vangen en blijvend uit te voeren. In dit geval betreft het juist het beëindigen van zo'n activiteit en van belang daarbij is nu te bepalen op welke wijze dit het meest milieuvriendelijk kan geschieden. Na de uitvoering daarvan stopt ook de mogelijke belasting van het milieu. Het was ook het eerste MER dat voor een dergelijke activiteit is opgesteld. Uit het MER van GKN blijkt dat de verschillen tussen de verschillende alternatieven marginaal zijn waar het het milieu betreft. Bovendien zijn de beschouwde gevolgen vaak omgeven met grote onzekerheden. De grote verschillen zitten bij deze activiteit juist in de andere aspecten, zoals de maatschappelijke (direct alles opruimen of pas later), ruimtelijke ordening (visuele aspecten en gebruik van de locatie) en de financiële aspecten. Zichtbaar is dat GKN ook moeite heeft gehad met de keuze van een MMA en in dat opzicht is het ook niet verwonderlijk dat de Commissie daar opmerkingen over maakt.

Ad 4. Met betrekking tot de overige door de Commissie geconstateerde tekortkomingen, stellen wij vast dat het hierbij gaat om tekortkomingen van meer (presentatie-)technische aard die een beperkte betekenis hebben. Over deze tekortkomingen kan men van mening verschillen. Gelet echter op de hiervoor gegeven slotconclusie met betrekking tot het MER, menen wij dat deze constatering hier verder geen bespreking meer behoeven.

4.3 Conclusies met betrekking tot het MER

In 1997 is de kernenergiecentrale Dodewaard uit bedrijf genomen. Voor de uiteindelijke afbraak en verwijdering ("ontmanteling") zijn in het MER overeenkomstig de daarvoor gegeven richtlijnen drie varianten uitgewerkt:

1. Directe ontmanteling nadat alle nog aanwezige splijtstof is afgevoerd.
2. Uitgestelde ontmanteling 40 jaar nadat alle splijtstof is afgevoerd en de centrale eerst in een situatie van veilige insluiting is gebracht.

3. In situ ontmanteling, dat wil zeggen een zeer lange, onbepaalde, wachttijd nadat de centrale eerst in een situatie van veilige insluiting is gebracht.

Wij zijn van mening dat in het MER de milieugevolgen van de voorgenomen activiteit en de alternatieven op voldoende wijze zijn onderzocht en in beeld zijn gebracht. Dit heeft evenwel niet geleid tot een éénduidige voorkeur uit milieuhygiënische overwegingen voor één van de drie alternatieven.

Zowel in Nederland als elders wordt al geruime tijd de vraag bestudeerd welke methode bij ontmanteling van kernenergiecentrales de voorkeur zou moeten verdienen. In het MER zien we daar in paragraaf 2.4 een overzicht van. GKN had ook al in 1995, tezamen met EPZ en Sep, een studie naar de mogelijke ontmantelingsvarianten verricht. Nadat GKN de centrale stil had gelegd, hebben in onze opdracht, ECN en IRI/NEI daar ook onderzoek naar verricht (zie onder 1.6 voor de gegevens van deze rapporten).

Uit al deze rapporten, internationale ervaringen en het MER, blijkt dat de verschillende mogelijke varianten voor ontmanteling waar het de veiligheids- en milieueffecten betreft, elkaar weinig ontlopen.

Met betrekking tot de mogelijke opties hebben wij het volgende overwogen.

De derde optie is in feite geen ontmanteling want uiteindelijk blijven de restanten van de centrale voor zeer lange tijd (eeuwig?) ter plekke. Ze zijn weliswaar aan het oog onttrokken en belasten het milieu verder niet meer, maar de restanten zijn er nog. Deze optie kan in de visie van GKN als MMA worden bestempeld, maar wij zijn met de Commissie van mening dat dit onvoldoende onderbouwd is. Overigens vermeldt GKN dat aan deze optie nog wel technische complicaties en onzekerheden (en dus ook financiële risico's) verbonden zijn. Ook wordt betwijfeld of er voldoende politiek/maatschappelijk draagvlak voor deze optie zal zijn. Daarom wijst GKN dit alternatief af. Wij kunnen instemmen met deze visie, met name vanwege de onzekerheden die aan deze variant verbonden zijn.

Bij een vergelijking tussen de opties directe en uitgestelde ontmanteling kunnen de volgende argumenten aangevoerd worden voor een directe ontmanteling.

- Technisch en milieuhygiënisch is directe ontmanteling verantwoord mogelijk.
- De specifieke kennis met betrekking tot de centrale Dodewaard is nu nog aanwezig.
- Door nu te ontmantelen kunnen de onzekerheden worden vermeden met betrekking tot terzake doende ontwikkelingen zoals die zich in de komende 40 jaar zouden kunnen voordoen (financieel, normstellend, maatschappelijk e.d.).

Argumenten voor uitgestelde ontmanteling kunnen ontleend worden aan de volgende feiten.

- Het is aanzienlijk goedkoper (circa 130 miljoen gulden) vanwege fondsopbouw door rente-inkomsten.
- De stralingsbelasting voor alle betrokkenen (bevolking en werknemers) kan lager zijn door afname van radioactiviteit met de tijd. Ook zal er daardoor wat minder afval zijn.

- De aanwezigheid van personeel met specifieke kennis van de centrale vanuit de bedrijfstijd van de centrale, is ten tijde van de ontmanteling niet echt nodig. Er wordt thans een zeer goede documentatie vastgelegd die voldoende is voor later.
- Verder ontwikkelde kennis en opgedane ervaringen met ontmantelingen elders kunnen leiden tot efficiëntere en mogelijk nog veiligere ontmanteling.

Verder wordt in deze nog al eens opgemerkt dat de generaties die verantwoordelijk waren voor het bouwen en bedrijven van de centrale deze ook zelf zouden moeten opruimen en daar niet de komende generaties mee zouden moeten belasten. Op zich is dit een zeer generiek uitgangspunt waarvan op voorhand de universele waarheid niet vaststaat. In veel gevallen zien we dan ook dat niet meer in gebruik zijnde gebouwen of constructies lange tijd nog blijven staan zonder dat daar bezwaar tegen gemaakt wordt.

Verder moet in dit geval bedacht worden dat het ook niet zo is dat de volgende generatie opgezadeld wordt met een onoplosbaar probleem. Er is namelijk al voldoende geld gereserveerd voor de finale ontmanteling en het is nu ook al bekend hoe de ontmanteling technisch zou kunnen. Er is dus geen probleem want het is zowel oplosbaar in financiële als technische zin. Ons inziens is daarom in dit geval het uitgesteld ontmantelen niet op voorhand onaanvaardbaar.

Zoals eerder opgemerkt is er uit strikt veiligheidstechnische beschouwingen (voor mens en milieu) geen doorslaggevende voorkeur voor directe of uitgestelde ontmanteling aan te geven. Beide opties kunnen veiligheidstechnisch bezien ook goed uitgevoerd worden. De verschillen tussen de twee opties hebben voornamelijk betrekking op argumenten die niet direct tot milieubelangen zijn te herleiden.

Mede op basis daarvan is voor GKN de keuze gevallen op uitgestelde ontmanteling. Van doorslaggevende betekenis daarbij zijn de meerkosten voor de optie directe ontmanteling.

Zoals hiervoor onder 4.2 is aangegeven, zijn er in het MER zwakke plekken te constateren. Maar ondanks dat en mede gelet op eerdergenoemde aspecten zijn wij evenwel van mening dat GKN naar behoren heeft getracht om een zo goed mogelijk MER te maken voor deze activiteit.

Mede gezien het advies van de Commissie MER komen wij tot de conclusie dat het MER inhoudelijk in voldoende mate aan de daaraan te stellen eisen voldoet, en voldoende informatie en inzicht geeft in de milieugevolgen van de activiteit. Gelet op het feit dat de verschillende varianten met betrekking tot de in het geding zijnde milieubelangen weinig van elkaar verschillen en gelet op het grote verschil in kosten tussen directe en uitgestelde ontmanteling, kunnen wij instemmen met de keuze van GKN voor uitgestelde ontmanteling. Het MER kan daarmee dienen als basis voor de besluitvorming over de betrokken aanvraag.

4.4 Evaluatie van het MER

Ter voldoening aan de artikelen 7.37, tweede lid, en 7.39 t/m 7.43 van de Wet milieubeheer zal een onderzoek plaatsvinden naar de gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteiten.

Voor deze evaluatie zal een onderzoekprogramma worden uitgevoerd dat erop gericht is na te gaan of er geen grotere of andere effecten optreden dan die zijn beschreven in het milieu-effectrapport.

Hoofdpunten in het evaluatieprogramma zullen in ieder geval zijn:

- de ontwikkeling van het milieu ter plaatse van de inrichting te Dodewaard, dit mede in relatie tot de resultaten uit het omgevingsmeetprogramma als bedoeld in voorschrift E.2;
- de bij de besluitvorming gehanteerde uitgangspunten inzake veiligheid en de uitvoering van het ALARA-beginsel;
- gebeurtenissen waarbij zich een (onmiddellijke dreiging van een) buitennormale lozing voordeed en die overeenkomstig voorschrift E.4 en E.5 gemeld is.

Het onderzoek zal de periode bestrijken vanaf de aanvang van de fase van Buitenbedrijfstelling en Conservering tot 2 jaar na de realisatie van de Veilige Insluiting.

Het bevoegd gezag zal over de resultaten van het onderzoek een verslag opstellen. Het verslag zal worden toegezonden aan GKN, de Commissie voor de milieu-effectrapportage en de wettelijke adviseurs. Tevens zal het verslag worden bekendgemaakt conform artikel 7.20, derde lid, onder a. en c. van de Wet milieubeheer.

5. Beoordelingskader van de gevraagde vergunning

5.1 Rechtvaardiging, ALARA, en dosislimieten

Aan het wettelijk kader liggen onder meer de drie hoofdprincipes van het stralingsbeschermingsbeleid ten grondslag, te weten: rechtvaardiging, ALARA en dosislimieten.

1. **Rechtvaardiging** wil zeggen dat een handeling die blootstelling aan ioniserende straling met zich mee brengt, slechts is toegestaan indien de economische, sociale en andere voordelen van de betrokken handeling opwegen tegen de gezondheidsschade die hierdoor kan worden toegebracht. Dit principe is in de wetgeving vastgelegd in artikel 18 van het Bkse en artikel 16a van het BsK.

2. Toepassing van **ALARA** (As Low As Reasonably Achievable) is de optimalisatie, gericht op beperking van (de kans op) emissies en op beperking van blootstelling. In de wetgeving is het ALARA-beginsel vastgelegd in art. 15c, derde lid, en art. 31, eerste lid, Kew alsmede in art. 21, eerste lid, BsK.

Optimalisatie vindt plaats zowel in de ontwerpfase, voordat de activiteit is aangevangen, als in de bedrijfsfase door de vergunninghouder nadat de activiteit is toegestaan. ALARA leidt tot een proces waarbij gestreefd wordt naar een kans op schade die zo klein is als in de gegeven omstandigheden redelijkerwijs kan worden verwezenlijkt. Hierbij wordt rekening gehouden met maatschappelijke en economische factoren en het omvat zowel milieuhygiënische als arbeidshygiënische aspecten.

Het principe van verdediging in de diepte (“**defence in depth**”) is één van de meer bijzondere uitwerkingen van het ALARA-beginsel in het kader van de stralingsveiligheid bij complexe installaties. De uitwerking van dit principe wordt voor wat het ontwerp, de bedrijfsvoering en de kwaliteitsborging van kernenergiecentrales in de Nucleaire Veiligheidsregels (NVR's) uitgewerkt. Aangezien in het geval waarvoor hier vergunning wordt verleend geen sprake meer is van een in bedrijf zijnde kernenergiecentrale en derhalve de meeste NVR's niet meer, of slechts nog maar ten dele van toepassing zijn, wordt het principe van verdediging in de diepte hier expliciet als toetsingskader vermeld.

Met verdediging in de diepte wordt het beginsel bedoeld om onbedoelde radioactieve lozingen uit te sluiten op een wijze waarbij er tussen de radioactieve bronnen en het milieu zowel meerdere barrières zijn als strategieën om deze barrières onder praktisch alle abnormale omstandigheden en ongevalscondities effectief te laten blijven. De manier om deze doelstelling te bereiken omvat een aantal elkaar overlappende niveaus van beschermende maatregelen, elk met een eigen strategie. Elke strategie heeft als doel alle mogelijke vormen van zowel menselijk falen als het falen van componenten, structuren, etc., die op een of andere wijze de insluitfunctie in gevaar kunnen brengen, te voorkomen (preventie) of de gevolgen daarvan zoveel mogelijk te beperken (mitigatie). De volgende niveaus zijn te onderscheiden:

- Niveau 1: Het voorkomen van storingen door de kwaliteit van het ontwerp, de bouw en de bedrijfsvoering door middel van kwaliteitsborging en het handhaven van een adequate veiligheidscultuur.
- Niveau 2: Het voorkomen dat storingen tot ongevallen kunnen leiden door middel van het detecteren van abnormale situaties en het adequaat reageren hierop.
- Niveau 3: Het beperken van de gevolgen van ongevallen door middel van toepassing van actieve en/of passieve veiligheidsvoorzieningen.
- Niveau 4: Het nemen van maatregelen om de gevolgen voor mensen (personeel, derden en omwonenden), dieren, planten en goederen te beperken.

Met name richt het eerste niveau zich op het minimaliseren van de hoeveelheid radioactiviteit in de inrichting door het zoveel mogelijk verwijderen van activiteit uit de inrichting en dat de achtergebleven radioactieve stoffen niet in de atmosfeer binnen de inrichting terecht kan komen. Hierbij wordt ingegaan op zaken zoals decontaminatie van systemen en de afvoer van de daarbij vrijgekomen activiteit in het reinigingsmiddel naar COVRA, een adequaat en betrouwbaar

ventilatie- en filtersysteem, het minimaliseren van de luchtvochtigheid om corrosie van radioactief besmette of geactiveerde systemen tegen te gaan enzovoort.

De volgende niveaus richten zich in toenemende mate op het feit indien er toch activiteit in de atmosfeer binnen de inrichting raakt, de kans op het vrijkomen in het milieu zoveel mogelijk wordt beperkt. Niveau 2 betreft zaken zoals een bewaking van de geloosde ventilatielucht op radioactiviteit, het in stand houden van een inspectie- en onderhoudsprogramma zoals een speciaal corrosie bewakingsprogramma. Een typisch voorbeeld van zaken die niveau 3 betreffen zijn maatregelen die te maken hebben met brandbestrijding. Het veiligheidsniveau 4 betreft zaken aangaande de ongevalsbestrijding, zoals die o.a. in het Nationaal Plan voor de Kernongevallenbestrijding (NPK) geregeld is.

3. **Dosislimieten** vervullen een vangnetfunctie, namelijk indien het toepassen van rechtvaardiging en ALARA niet voldoende is om een bepaald beschermingsniveau te bereiken.

Normaal bedrijf

De in verschillende situaties van toepassing zijnde dosislimieten zijn wettelijk vastgelegd in Hoofdstuk 3, afdeling 2 van het BsK.

Op grond hiervan moet in verband met handelingen met radioactieve stoffen de te ontvangen dosis voor personen uit de bevolking buiten een inrichting zo laag als redelijkerwijs mogelijk gehouden worden en mag in geen geval meer bedragen dan 0,1 millisievert per jaar. Aanvullend kunnen vervolgens nog per categorie van bronnen nadere regels gegeven worden met betrekking tot het zo laag als redelijkerwijs mogelijk houden van de blootstelling (art. 37a en 37b BsK).

Verder wordt daarbij in het milieubeleid voor lozingen en externe straling buiten de terreingrens het secundaire niveau (SN) gehanteerd. Dit is een niveau waaronder de invulling van ALARA vanuit de overheid geen prioriteit meer heeft. Uit de nota van toelichting van het nieuwe Besluit Stralingsbescherming (vermoedelijke inwerkingtreding eind 2001) blijkt dat in de toekomst voor water- en luchtlozingen een SN van 1 microsievert effectieve dosis in een kalenderjaar zal gelden en voor externe straling vanuit en direct buiten een locatie 10 microsievert effectieve dosis in een kalenderjaar.

Met betrekking tot de blootstelling van werknemers geldt krachtens het bepaalde in de onder 1.6 genoemde Euratom richtlijn een dosislimiet van 1 respectievelijk 20 millisievert per jaar, afhankelijk van de werkomstandigheden en de daarbij behorende indeling in categorie A of B werkers. Deze waarden zijn ook opgenomen in voornoemd Besluit Stralingsbescherming.

Voor alle duidelijkheid: de dosislimieten hebben alleen betrekking op situaties bij normale bedrijfsvoering. Hieraan dient dus de toegestane blootstelling te worden gerelateerd.

Ongevallen

Met betrekking tot mogelijke ongevallen zijn in het huidig wettelijk kader naast de algemeen geldende ALARA-verplichting, geen getalsmatige of andere criteria vastgelegd.

De veiligheid van nucleaire inrichtingen wordt beoordeeld aan de hand van een analyse van deterministische ontwerpbasis-ongevallen. Ontwerpbasis-ongevallen betreffen gebeurtenissen waarvan men verwacht dat zij zich gedurende de levensduur van de installatie niet zullen voordoen, maar met het optreden waarvan niettemin rekening is gehouden bij het ontwerp. Zij worden gekenmerkt door conservatieve (pessimistische) uitgangspunten om een veilige basis voor het ontwerp te vormen. Voor de beheersing van deze ongevallen dienen aantoonbaar gerichte voorzieningen en maatregelen te zijn getroffen. Niet uitgesloten is evenwel dat hierbij geringe hoeveelheden radioactiviteit vrij kunnen komen.

Voornoemde deterministische ongevalsanalyse geeft als resultaat de mogelijke radiologische gevolgen van ontwerpbasis-ongevallen en is bedoeld om aan te tonen dat een inrichting in voldoende mate bestand is tegen fouten en defecten tijdens bedrijfsvoering en dat de veiligheidssystemen effectief werken.

Wettelijk zijn in Nederland nog geen aanvaardbaarheidscriteria voor ontwerpbasis-ongevallen vastgesteld. Een formele vaststelling daarvan zal naar verwachting binnenkort plaatsvinden door opname daarvan in het Besluit kerninstallaties, splijtstoffen en ertsen (zie onder 6.2 bij *Besluit stralingsbescherming en ontwerpbesluit kerninstallaties, splijtstoffen en ertsen*). Daarin zullen dan ontwerpbasis-ongevallen gegroepeerd worden al naar gelang hun kans van optreden en aanvaardbaarheidscriteria worden uitgedrukt in bijbehorende dosisgevolgen. Daarbij geldt dat naarmate de kans van optreden groter is, de dosisgevolgen kleiner moeten zijn:

Gebeurtenisfrequentie F per jaar	Maximaal toegestane effectieve dosis	
	personen vanaf 16 jaar	personen tot 16 jaar
$F \geq 10^{-1}$	0,1 mSv	0,04 mSv
$10^{-1} > F \geq 10^{-2}$	1 mSv	0,4 mSv
$10^{-2} > F \geq 10^{-4}$	10 mSv	4 mSv
$F < 10^{-4}$	100 mSv	40 mSv

Eerst wanneer door zeer onwaarschijnlijke oorzaken of door een eveneens zeer onwaarschijnlijke samenloop van omstandigheden het ongevalsverloop niet langer beheerst kan worden, spreken we van “ernstige” of “buitenontwerpbasis” ongevallen, welke in ernst dus uitgaan boven de ontwerpbasis-ongevallen. Dit betreft in het geval van de ontmanteling van de kernenergiecentrale Dodewaard bijvoorbeeld ongevallen met vliegtuigen of door ernstige aardbevingen.

In het risicobeleid zijn criteria ontwikkeld ter preventie en beheersing van grote ongevallen.

Voor grote ongevallen bedraagt het maximaal toelaatbaar individueel risico 10^{-6} per jaar per bron of activiteit. Voor grote ongevallen wordt bovendien ter beperking van maatschappelijke ontwrichting gebruik gemaakt van het begrip groepsrisico; dat wil zeggen de kans dat 10 of meer mensen gelijktijdig overlijden, direct als een gevolg van het ongeval. In het onderhavige geval speelt dit echter geen rol omdat ernstige ongevallen waarbij direct overlijden optreedt nauwelijks denkbaar zijn.

5.2 Deskundigheid

Voor een verantwoorde uitvoering van handelingen met radioactieve stoffen is het van belang dat deze onder leiding en toezicht van een verantwoordelijk deskundige worden uitgevoerd en de nodige instructies voor betrokkenen zijn opgesteld.

5.3 Beheersmatige aspecten

In het concept van de nucleaire veiligheidsregels NVR 1.4 (Predisposal Management of Radioactive Waste, Including Decommissioning) is het principe verwoord dat indien de ontmanteling van een kernenergiecentrale voor een aanzienlijke tijdsperiode wordt uitgesteld, de beheersing van het radioactief afval dusdanig dient te geschieden dat toekomstige generaties niet onnodig worden belast door voornoemd uitstel. Dat betekent dus ook dat in beheersmatige zin moet worden verzekerd dat alle relevant geachte gegevens op goede wijze worden/zijn verzameld en toegankelijk bewaard worden.

5.4 Aansprakelijkheid en financiële zekerheidstelling

Met het oog op financiële zekerheidstelling, als bedoeld in artikel 6.1 onder i, Bkse, ter voldoening aan de Wet aansprakelijkheid kernongevallen, dient de aanvrager aan te geven hoe daarin is voorzien.

Een geheel ander aspect van financiële orde is de zekerstelling dat er ten tijde van de ontmanteling na 40 jaar wachttijd over voldoende middelen beschikt kan worden om die ontmanteling uit te voeren.

6. De toetsing van de aanvraag

6.1 Rechtvaardiging

In de eerste plaats hebben wij bij de toetsing van de aanvraag gelet op het bepaalde in artikel 15b van de Kew, waarin is vastgelegd dat de gevraagde vergunning slechts kan worden geweigerd in het belang van de daarbij vermelde belangen. Mede gelet op de aan de vergunning te verbinden voorschriften die strekken tot bescherming van de in artikel 15b Kew, aangewezen belangen, zien wij daarin geen aanleiding om het vergunnen van die aangevraagde activiteit te weigeren.

Bij de beoordeling van de aanvraag is in het kader van het voorgaande voorts toepassing gegeven aan het beginsel dat elke activiteit die blootstelling aan ioniserende straling met zich meebrengt, alleen is toegestaan indien de economische, sociale en andere voordelen van de betrokken handeling opwegen tegen de gezondheidsschade die hierdoor kan worden toegebracht, of in het kort gezegd, indien zij nut heeft (de rechtvaardiging).

In 1997 is definitief besloten de elektriciteitsproductie van de centrale te beëindigen en deze buiten gebruik te stellen. Voor het uit bedrijf nemen en ter voorbereiding van de definitieve buitenbedrijfstelling en ontmanteling van de centrale is door ons op 14 juli 1998 aan GKN een Kew-vergunning verleend.

De thans aangevraagde vergunning heeft betrekking op het wijzigen van de kernenergiecentrale en de bedrijfsvoering daarvan met de bedoeling om deze, nadat alle splijtstof is afgevoerd en voorafgaande aan de definitieve ontmanteling, in een toestand van veilige insluiting te brengen en te houden. Deze activiteit vormt een logisch -en noodzakelijk- vervolg op eerdergenoemde besluitvorming en vergunningverlening. Aldus heeft de aangevraagde activiteit nut, omdat zonder deze de uiteindelijke ontmanteling van de centrale niet mogelijk is. Tot slot blijkt uit de aanvraag en het bijbehorende MER dat ook de wijze waarop de activiteit zal worden ondernomen gerechtvaardigd is, aangezien die activiteit slechts een beperkte blootstelling aan ioniserende straling met zich mee zal brengen.

Aan het rechtvaardigheidsbeginsel is dan ook voldaan.

6.2 ALARA en dosislimieten

Als uitvoering van het ALARA-beginsel dient de aanvrager aan te geven welke maatregelen genomen zijn en nog genomen zullen worden ter bescherming van mensen, dieren, planten en goederen. GKN heeft deze maatregelen beschreven in het Veiligheidsrapport, meer in het bijzonder in de hoofdstukken B 5, B 7, W 5 en W 7.

Normaal bedrijf

De hoofdstukken B 8 en W 8 beschrijven de lozingen, emissies en radioactief afval en geven aan welke maatregelen genomen zullen worden voor de omgevingscontrole.

Uit deze beschrijvingen volgt dat de aangevraagde limietwaarden voor lozingen in lucht en water een maximale individuele dosis ten gevolge zullen hebben van circa 0,07 (fase BC) respectievelijk 0,4 (fase WA) microsievert per jaar (lucht) en 0,03 microsievert per jaar (water). In de wachtperiode zullen geen lozingen naar water meer voorkomen. De dosis ten gevolge van de directe straling aan de terreingrens zal minder dan 1 microsievert per jaar bedragen voorzover dit direct vanuit de inrichting wordt veroorzaakt. Bij afvoer van radioactief materiaal kan deze waarde wat hoger uitvallen vanwege de daarbij plaatsvindende handelingen in verband met het aftransport. Derhalve zijn wij van mening dat handhaving van het huidige voorschrift met betrekking tot straling aan de terreingrens redelijk is.

Vergeleken met de dosislimieten en de optimalisatie-doelstelling als hiervoor onder 5.1(3) gegeven, concluderen wij dat zulke blootstellingen ten hoogste 1% van die doelstelling bedragen. Dat wil zeggen blootstellingen ter grootte van het secundair niveau (SN) of nog lager. De daadwerkelijke lozingen zullen hier naar verwachting ook nog eens ruim onder liggen. Mede gelet op het feit dat voor de wachtperiode een speciaal voor dit doel ontworpen ventilatie- en filtersysteem zal worden geïnstalleerd dat als stand der techniek kan worden gekwalificeerd, zijn wij van oordeel dat in dit opzicht in voldoende mate aan het ALARA-beginsel is voldaan en kunnen wij instemmen met de genomen maatregelen en de gevraagde lozingslimieten. Ter verdere verzekering van het voldoen daaraan, is dit in de voorschriften onder E vastgelegd waarbij tevens bepalingen op zijn genomen met betrekking tot de controle op en bewaking van de lozingen, alsmede met betrekking tot relevant geachte omgevingsmetingen.

Met betrekking tot afval dat in de inrichting ontstaat, heeft GKN in het Veiligheidsrapport nauwkeurig beschreven wat daarmee gebeurt (B 8 en W 8). In de vergunningsvoorschriften onder D is bovendien de verplichting tot regelmatige afvoer naar COVRA vastgelegd

Met betrekking tot de dosis die werknemers kunnen ontvangen, zijn in de hoofdstukken B 7 en W 7 van het veiligheidsrapport de omstandigheden, maatregelen en procedures beschreven met het oog op de minimalisering van die blootstelling. Wij zijn van mening dat bij uitvoering hiervan in voldoende mate gevolg wordt gegeven aan de uitwerking van het ALARA-principe ten aanzien van de bescherming van de werknemers.

Ongevallen

In de hoofdstukken B 9 en W 9 worden in de uit de ongevalsanalyses resulterende gevolgen voor de omgeving beschreven in het geval er zich incidenten of ongevallen voordoen.

Het betreft zowel installatiegebonden ongevallen met interne oorzaak (de ontwerpbasis-ongevallen) als de meer onwaarschijnlijke ongevallen met oorzaak van buiten af (ernstige ongevallen). In die laatste categorie zijn bijvoorbeeld aardbevingen en ongevallen met vliegtuigen gezien.

Voor de voor het omgevingsrisico maatgevende ontwerpbasis-ongevallen (brand, falen van afvalsystemen en afvalopslag tanks) is berekend dat de maximale dosis voor omwonenden in alle gevallen ruim onder de limietwaarden ligt zoals hiervoor in de tabel onder 5.1(3) zijn vermeld. Dit geldt zowel voor fase BC als fase WA.

Voor de ernstige ongevallen is berekend dat het maximale individuele risico niet meer zal bedragen dan $1,2 \cdot 10^{-7}$ per jaar (fase BC) respectievelijk $5,7 \cdot 10^{-9}$ per jaar. Dat betekent dat deze risico's minder zijn dan de in het beleid gehanteerde maximaal toegestane waarden.

Daarbij wordt aangetekend dat begrijpelijkerwijze de gevolgen in de fase BC ernstiger kunnen zijn dan in de fase WA. Belangrijkste oorzaak daarvan is de in het begin van fase BC aanwezige hoeveelheid vloeibaar radioactief afval in de afvalopslag tanks (AOT). De voor fase BC genoemde waarde is dan ook gerelateerd aan de ergst denkbare, maar zeer onwaarschijnlijke situatie dat tegelijkertijd drie AOT's bij een dusdanig ongeval betrokken zijn dat alle daarin aanwezige radioactiviteit in de omgeving vrij komt.

Met de door aanvrager gepresenteerde analyses en berekeningen kunnen wij instemmen. Concluderend stellen wij vast dat de ongevalsrisico's aanvaardbaar zijn. Teneinde in het algemeen een veilige bedrijfsvoering te bevorderen en mogelijke risico's vroegtijdig te ontdekken, hebben wij bovendien voorschriften als gegeven onder A1, A2, B, B1 en B2 aan de vergunning verbonden.

Defence in depth

Met betrekking tot het defense in depth principe merken wij het volgende op.

Zoals onder 5.1(2) is uiteengezet, richt het eerste niveau zich met name op het minimaliseren van de hoeveelheid ("vrije") radioactiviteit in de inrichting. Uit het Veiligheidsrapport blijkt dat GKN de hierbij van belang zijnde activiteiten zoals decontaminatie, afvoer van radioactieve afvalstoffen en ventilatie op grondige wijze aanpakt. Ook in de voorschriften zoals wij die aan de vergunning hebben verbonden komt dit belang tot uitdrukking zoals in voorschrift B1.6 aangaande de ventilatie. Ook het gestelde in voorschriften B1.7 en B2.4 zijn voorbeelden van beveiligingsniveau-1. Dit ter voorkoming dat personen die zich onbevoegd een toegang hebben verschaft tot de Veilige Insluiting worden blootgesteld aan ioniserende straling.

De niveaus 2 tot 4 richten zich vooral op het tegengaan dat er activiteit in de atmosfeer raakt of kan raken. Ook hieraan is in het Veiligheidsrapport adequaat aandacht besteed. In de voorschriften is ook nog expliciet aandacht besteed aan zaken zoals bewaking van lozingen, het voorzien in inspectie- en onderhoudsprogramma's zoals een speciaal corrosie bewakingsprogramma (voorschrift B2.2). Ook in verband met brandbestrijding zijn voorschriften gesteld (voorschriften B.16, en B1.7).

Besluit stralingsbescherming en ontwerpbesluit kerninstallaties, splijtstoffen en erts

Ter implementatie van de Euratom Richtlijn 96/29/EURATOM (Basisnormen) is het nieuwe Besluit stralingsbescherming opgesteld ter vervanging van het Besluit stralingsbescherming Kernenergiewet. Dit nieuwe besluit is op 16 juli 2001 vastgesteld en bekendgemaakt in de

Staatscourant van 6 september 2001 (nr 397). De inwerkingtreding vond plaats op 1 maart 2002. In de overgangsbepalingen (artikel 128) van dit besluit is opgenomen dat op aanvragen om vergunning die gedaan zijn voorafgaand aan de inwerkingtreding ervan (zoals de onderhavige), zal worden beslist overeenkomstig de regels van het BsK zoals dat besluit luidde voorafgaand aan de inwerkingtreding van het Besluit stralingsbescherming. Op overeenkomstige wijze zal ook met betrekking tot kerninstallaties, splijtstoffen en ertsen het Besluit kerninstallaties, splijtstoffen en ertsen worden aangepast aan voornoemde Euratom Richtlijn. Het ontwerp daarvoor is op 27 september 2001 in de Staatscourant (nr. 187) bekend gemaakt. De inwerkingtreding is voorzien in de loop van 2002 maar moet noch nader worden vastgesteld.

Met betrekking tot de in deze vernieuwde besluiten vastgelegde normen voor blootstelling, stellen wij vast dat de aanvraag ook voldoet aan deze nieuw normstelling. Ook met betrekking tot de overige onderwerpen stellen wij vast dat daarbij geen tegenstrijdigheden zijn waar te nemen tussen de aanvraag en voornoemde nieuwe regelgeving, dan wel situaties van het niet kunnen voldoen aan de nieuwe regelgeving

Overige milieuaspecten

Met betrekking tot de overige -niet op straling betrekking hebbende- milieuaspecten stellen wij vast dat de maatregelen die GKN heeft getroffen of zal treffen in voldoende mate het milieu tegen ongewenste gevolgen zal beschermen. Ter meerdere verzekering daarvan zijn aan de vergunning onder G de nodige voorschriften verbonden.

6.3 Deskundigheid

In dit kader heeft GKN in de aanvraag aangegeven dat zij ter zake deskundig is en beschikt over een Stralen Bescherming Organisatie met gediplomeerd personeel volgens de huidige regelgeving. De omvang van deze organisatie zal in de verschillende fasen worden aangepast aan de behoefte. In fase BC zal deze groter zijn dan in fase WA.

In het Veiligheidsrapport (B 7.6 en W 7.6) is aangegeven wat de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn van de Stralings Controledienst en de Stralingsdeskundige en welke hulpmiddelen, voorzieningen en apparatuur hen bij de uitvoering daarvan ten dienste staan en welke procedures er zijn.

Wij zijn van mening dat de beschreven voorzieningen met betrekking tot een deskundige en verantwoorde invulling van de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van stralingsdeskundige in voldoende mate tegemoet komen aan de daaraan te stellen eisen. In de vergunningsvoorschriften is dit onder C ook nader vastgelegd.

6.4 Beheersmatige aspecten

Als invulling van de beheersmatige aspecten heeft GKN een archiefsysteem met relevante gegevens (waaronder de inventarisatie van radioactieve stoffen) opgezet. Hierin zijn alle gegevens met betrekking tot de inrichting en de radioactieve inhoud daarvan verzameld. Verder blijkt onder meer uit de hoofdstukken B 11 en 12 alsmede W 11 en 12 van het Veiligheidsrapport welke maatregelen door GKN in dit kader zullen worden genomen.

Ter verdere zekerstelling omtrent zulke beheersmatige aspecten zijn onder B2 nog enkele voorschriften aan de vergunning verbonden. Met betrekking tot de financiële aspecten daarbij, zijn voorschriften I.1 en 2 toegevoegd.

6.5 Aansprakelijkheid en financiële zekerheidstelling

GKN heeft in haar aanvraag aangegeven dat met het oog op financiële zekerheidstelling, als bedoeld in artikel 6.1 onder i, Bkse de vereiste aansprakelijkheidsverzekering is afgesloten. Daarbij heeft GKN aangegeven dat het daarbij behorende maximale bedrag voor aansprakelijkheid nog gerelateerd is aan het aanwezig zijn van splijtstof in de inrichting. In een later stadium zal GKN onderzoeken of de aansprakelijkheid tijdens de wachttijd kan worden verminderd. In voorschrift H is de eis met betrekking tot deze zekerheid ook als voorschrift verbonden aan de vergunning.

Met betrekking tot de zekerheid dat na 40 jaar wachttijd over voldoende middelen kan worden beschikt om de ontmanteling te bekostigen, heeft GKN in haar aanvraag en de daarbij behorende brief van 5 augustus 1999 uiteengezet hoe daarvoor de financiële middelen zijn gereserveerd.

Ter meerdere waarborging van de continuïteit in het beheer van de Veilige Insluiting en de daarop geplande ontmanteling geeft GKN aan dat het voor de hand ligt om hiervoor aansluiting te zoeken bij een organisatie met soortgelijke activiteiten zoals COVRA.

Teneinde te kunnen voldoen aan de vereisten voortvloeiend uit de belangen van de bescherming van mensen, dieren, planten en goederen, dient ook het tijdig beschikbaar zijn van financiële middelen die benodigd zijn voor de uitvoering van de gevraagde en in de toekomst nog te verrichten activiteiten (tot en met oplevering van het terrein (locatie Dodewaard) als "groene weide") gewaarborgd te zijn.

Dit geldt te meer nu de aanvrager heeft gekozen voor een veilige insluiting gedurende een wachttijd van 40 jaar met als doorslaggevende reden de kostenvoordelen door fondsvorming gedurende de wachttijd.

Meer specifiek is van belang dat de financiële middelen van GKN ten tijde van de aanvraag voor het overgrote deel bestonden uit een vordering op N.V. Sep. Inmiddels is per 1 januari 2001 de samenwerking in het kader van de Overeenkomst van Samenwerking tussen de vier Nederlandse elektriciteits-productiebedrijven binnen Sep beëindigd. Als gevolg daarvan is Sep nu overgegaan

in de B.V. Nederlands Elektriciteit Administratiekantoor (NEA). Deze B.V. NEA zal de administratieve afhandeling van de nog resterende Sep-activiteiten verzorgen. In het algemeen belang is het dus noodzakelijk dat voortdurend duidelijkheid kan worden gegeven omtrent de financiële situatie van GKN ten aanzien van deze aspecten opdat GKN of haar eventuele rechtsopvolger blijvend aan haar verplichtingen met betrekking tot de fasen BC en WA en uiteindelijke ontmanteling kan blijven voldoen.

Gelet op de ingediende kostenraming uit 1994/1995 achten wij het daarom ook noodzakelijk dat na inwerkingtreding van de vergunning (blijvend) beschikt kan worden over een geactualiseerde stand van zaken. Het betreft hierbij met name een geactualiseerde kostenraming voor alle nog te doorlopen fasen, inclusief de uiteindelijke ontmanteling die, zoals GKN zelf aangeeft, tot een "groene weide"-toestand moet leiden. Verder dient daarbij aangegeven te worden welke financiële middelen op dat moment onvoorwaardelijk ter beschikking zijn en hoe dat is geregeld. GKN heeft bij brief van 19 november 2001, kenmerk DIR-2001-0113PJH/DR, aangegeven dat het beheer van deze financiële middelen plaats zal vinden volgens de voorwaarden van het daarin vervatte beleggingsstatuut. Wij kunnen daarmee instemmen. Ter meerdere zekerstelling is in de voorschriften I.1 en I.2 een verplichting tot het opstellen en volgen van een beleggingsstrategie alsmede het jaarlijks rapporteren omtrent de ontwikkelingen van deze voorzieningen en dergelijke vastgelegd.

6.6 Van kracht wording en geldigheidsduur van de vergunning

Met betrekking tot het moment dat de vergunning van kracht wordt hebben wij bepaald dat dit eerst op dat tijdstip is wanneer alle splijtstof is afgevoerd. Tot dat tijdstip blijft dus de vergunning van kracht zoals die na de wijziging van 13 april 2001 tot op heden geldt. In die vergunning is in voorschrift B.3c bepaald dat de vergunninghouder direct na afloop van de voltooiing van de afvoer van alle splijtstof hiervan mededeling moet doen aan de directeur KFD en de Inspecteur Milieuhygiëne. Nadat de directeur KFD de ontvangst van die mededeling heeft bevestigd, is dat dus ook het moment dat de onderhavige vergunning in werking zal treden. Naar het zich thans laat aanzien zal de afvoer begin 2003 voltooid kunnen zijn.

In haar aanvraag verzoekt GKN om een vergunning voor onbepaalde tijd. Wij zijn evenwel van mening dat een vergunning voor beperkte tijdsduur meer voor de hand ligt. De planning van GKN (zoals onder meer gegeven in paragrafen 1 en 2 van de samenvatting van het MER) is erop gericht om na afvoer van alle splijtstof in twee jaar tijd de fase BC te doorlopen en vervolgens gedurende 40 jaar de fase WA. Vervolgens is in 3 jaar de ontmanteling gepland waarna het terrein een nieuwe bestemming kan verkrijgen die niet ingeperkt is vanwege het feit dat daar ooit een kerncentrale heeft gestaan.

Zoals eerder is aangegeven hebben wij ingestemd met deze wijze van ontmantelen. Dat betekent evenwel ook dat afwijkingen van dat voornemen door ons eerst opnieuw beoordeeld moeten worden alvorens daarmee ingestemd kan worden. Daarom is het niet zinvol om een vergunning

voor onbepaalde tijd te verstrekken. Wij wijzen er bovendien op dat een wijziging van het tijdstip van de buitenbedrijfstelling of ontmanteling van meer dan 5 jaar MER-beoordelingsplichtig is (zie categorie 22.3 van Bijlage 3, Onderdeel D van het Besluit milieu-effectrapportage 1994, als gewijzigd bij Besluit van 7 mei 1999).

Gelet op voorafgaande hebben wij bepaald dat deze vergunning geldig is voor fase BC en de daarop volgende fase WA van 40 jaar. Opdat de voortgang met de voorbereidingen voor de fase WA voortvarend blijven verlopen, hebben wij bovendien in voorschrift B1. 8 bepaald dat de fase BC bij voorkeur binnen twee jaar moet zijn voltooid, maar in elk geval niet langer dan drie jaar mag duren.

Tenslotte hebben wij in voorschrift B2. 5 bepaald dat de vergunninghouder uiterlijk na 35 jaar een eerste plan moet indienen met betrekking tot de voorziene ontmanteling. Dit voorschrift is bedoeld om er in te voorzien dat hier tijdig mee wordt aangevangen en de 40 jaar wachttijd niet zal worden overschreden.

7. Inspraak op de ontwerp-beschikking

Naar aanleiding van de terinzagelegging van de ontwerpbeschikking zijn schriftelijke bedenkingen ingediend door het Burgerforum te De Heurne, de heer K.J. Broers te Hoorn en een ingezetene van Dodewaard die verzocht heeft om zijn/haar persoonlijke gegevens niet bekend te maken. Verder zijn namens de heer A.H. Janssen te Dodewaard mondelinge bedenkingen ingebracht.

De ingebrachte bedenkingen die betrekking hebben op de onderhavige ontwerpbeschikking en voldoen aan het criterium van artikel 17a, tweede lid van de Kew luiden samengevat als volgt:

1. Bedenkingen van de ingezetene van Dodewaard:
 - a. Bezwaar tegen afbraak na 40 jaar in plaats van direct omdat zolang er nucleair materiaal aanwezig is, de centrale een risico-object en een voor terrorisme gevoelig object blijft.
 - b. Bezwaar tegen lozingen op de Waal.

Overweging van het bevoegd gezag:

- a. Zoals in hiervoor in 1.4 en 6.6 is omschreven, wordt deze vergunning pas van kracht nadat alle splijtstof is afgevoerd. Dat zal naar verwachting in de loop van 2003 zijn. Na voltooiing van de voorbereidende werkzaamheden ter realisatie van de Veilige Insluiting (fase BC, naar verwachting gereed in 2005) is er geen nucleair materiaal meer aanwezig in de centrale, behoudens de voor controle-werkzaamheden benodigde radioactieve bronnen (zie 1.3, sub 5) en de restbesmetting en activering die in de gebouwen en installaties is achtergebleven. Dit laatste betreft slechts geringe hoeveelheden radioactiviteit die een uiterst beperkte gevaar-zetting kunnen veroorzaken zoals in Hoofdstuk 9 (deel W) van het veiligheidsrapport uiteen is gezet. Die mogelijke gevolgen zullen nooit aanleiding geven tot evacuatie. Het is ons inziens daarmee ook niet een voor terrorisme gevoelig object waarvoor extra maatregelen moeten

worden getroffen.

- b. Lozingen van radioactieve stoffen op de Waal zijn alleen toegestaan gedurende de periode van de voorbereidende werkzaamheden ter realisatie van de Veilige Insluiting (fase BC). De hoeveelheden die daarbij zijn vergund zijn uiterst gering. Voor verder beschouwingen daarover verwijzen wij naar 6.2. In de periode daarna (Wachttijd, fase WA) wordt geen radioactiviteit meer op de Waal geloosd.

2. Bedenkingen van het Burgerforum De Heurne:

- a. Vrees voor nadelige gevolgen vanwege lozingen in lucht en water.
- b. Meer duidelijkheid gewenst over financiële middelen voor fasen BC, WA en ontmanteling.
- c. Bezwaar tegen ondoordacht gekozen periode van terinzagelegging van ontwerpbeschikking.

Overweging van het bevoegd gezag:

- a. In de periode van fase BC zijn lozingen naar lucht en water toegestaan tot de hoeveelheden genoemd als onder 1.3, sub 6. In de fase WA is alleen lozing naar lucht toegestaan als vermeld onder 1.3, sub 7. De gevolgen van lozingen met de omvang van deze limietwaarden zijn uiterst beperkt en geven geen aanleiding tot vrees voor nadelige gevolgen. Onder 6.2 is hierover een nadere uiteenzetting gegeven.
- b. De zorg voor een goede eindafwikkeling van activiteiten die in het verleden zijn gestart delen wij. Deze zorg is algemeen en betreft niet exclusief het onderwerp kerninstallaties, maar ook bijvoorbeeld andere industriële of agrarische activiteiten. In het geval van de kerncentrale Dodewaard is dienaangaande tussen rijksoverheid en eigenaar nog overleg gaande met het doel de toekomst van de centrale en de afbraak daarvan ook financieel zeker te stellen. De inzet daarbij is dat de centrale Dodewaard in handen van COVRA (Centrale Organisatie Voor Radioactief Afval) komt en verder door COVRA beheerd en ontmanteld zal worden. Wij zijn van mening dat een discussie daaromtrent niet in het kader van de onderhavige vergunning gevoerd dient te worden. Daarvoor biedt de Kew en het feit dat deze vergunning slechts geldig is voor de periode tot en met de wachttijd, niet het juiste kader. Zoals in deze vergunning wel is vastgelegd, is het thans in dit kader slechts mogelijk om in elk geval te verzekeren dat de voor de wachttijd en ontmanteling gereserveerde voorzieningen op adequate wijze worden beheerd.
- c. Wij betreuren dat de gevolgen van de keuze van de terinzageleggingsperiode de in de bedenking genoemde gevolgen gehad hebben. Dat hadden wij niet zo voorzien en zeker niet bedoeld. We stellen echter vast dat er buiten deze bedenking en de inbrenger van de mondelinge bedenkingen, ons geen verdere opmerkingen daarover bereikt hebben. Na navraag bij de gemeente Kesteren is ons overigens gebleken dat het gemeentehuis in principe van 24 tot 31 december weliswaar gesloten was, maar dat de deur tot de afdeling Burgerzaken wel gewoon open was en inzage in de stukken mogelijk was. Daarmee menen wij te kunnen vaststellen dat in dit geval de geconstateerde beperktere inzagemogelijkheden er niet toe geleid hebben dat (potentiële) insprekers ernstig in hun belangen zijn geschaad.

3. Bedenkingen van de heer Broers:

- a. De amovering van de centrale dient zo snel mogelijk te geschieden ongeacht de kosten.

Overweging van het bevoegd gezag:

- a. In het voorafgaande van deze beschikking is (met name onder 4) uitgebreid ingegaan op de wijze en daarbij behorende termijn van ontmanteling. De ingebrachte bedenking voert geen nieuwe gezichtspunten of argumenten aan toe die direct hiermee samenhangen en een verdere beschouwing noodzakelijk maken.

4. Mondelinge bedenkingen ingebracht namens de heer Janssen:

De bedenkingen die tijdens de mondelinge gedachtewisseling zijn ingebracht zijn gelijkkluidend aan de eerder schriftelijk door de heren van den Bos en Broers ingebrachte bedenkingen. Voor een reactie daarop door het bevoegd gezag wordt verwezen naar hetgeen hiervoor onder 2 en 3 is overwogen.

De ingebrachte bedenkingen hebben niet geleid tot een wijziging ten opzichte van de ontwerpbeschikking.

8. Beroep

Ingevolge artikel 50 Kernenergiewet, juncto hoofdstuk 20 Wet milieubeheer kunnen belanghebbenden in de zin van artikel 20.6, tweede lid, Wet milieubeheer tegen deze beschikking binnen zes weken na de datum van ter inzage legging hiervan een gemotiveerd beroepschrift indienen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA 's-Gravenhage. Onder belanghebbenden wordt in dit verband verstaan:

- degenen die bedenkingen hebben ingebracht tegen het ontwerp van het besluit;
- de adviseurs die gebruik hebben gemaakt van de gelegenheid advies uit te brengen over het ontwerp van het besluit;
- degenen die bedenkingen hebben tegen wijzigingen die bij het nemen van het besluit ten opzichte van het ontwerp zijn aangebracht;
- belanghebbenden aan wie redelijkerwijs niet kan worden verweten geen bedenkingen te hebben ingebracht tegen het ontwerp van het besluit.

Het beroepschrift moet van een datum, naam en adres van de indiener ervan zijn voorzien. De indiener dient duidelijk aan te geven waarom hij tegen deze beschikking beroep aantekent.

9. Ondertekening

De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,

J.P. Pronk

De Minister van Economische Zaken,

mw. A. Jorritsma-Lebbink

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

J.F. Hoogervorst

Bijlage A behorende bij voorschrift G.5.a en G.5.c.